

INFORMAČNÍ SERVIS č. 36

(Vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO: Michal Blažek, Jan Brabec, Marie Divišová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Zbyněk Petráček, Jan Ruml, Ondřej Ryčl, Jan Slovák, Jaroslav Spurný, Miroslav Šimáček, Petruška Šustrová, Jáchym Topol, Martin Weiss, Josef Zajiček.

Středisko vzniklo 18.11. sloučením redakcí REVOLVER REVUE a SPORTU. Během dvou dnů se k němu přidalo množství dobrovolných spolupracovníků, které z technických důvodů nelze jmenovat všechny, avšak bez nich by naše práce nebyla realizovatelná. Redakce děkuje všem, kteří se naší práce účastní a podporují ji.

Adresa: BOLZANOVA 7, PRAHA 1, tel. 22 19 60 nebo 22 17 26)

Na chodbě Útvaru sboru nápravné výchovy v Kuřimi u Brna 27.12. dopoledne

"COTI VĚZŇOVÉ CHTĚJÍ?"

(Dočtete se uvnitř listu.)

PODVEDENÍ, OKLAMÁNÍ

"Přiliš jsme se spoléhali na konsolidovanost společnosti," sdělil v listopadu ve své poslední zprávě ústřednímu výboru jeho předposlední generální tajemník. Měl na mysli spoléhání na strach, hloupost, věrnost nebo spokojenost? Ať byla podstatná část obyvatelstva ovládána jakkoli, vytvářely se v skrytu postoje a nálady, které když se vynořily na povrch, umožnily rychlý postup změn. Může nás těšit, že dvacetiletá masová přetvářka neznamenalá ustrnutí názorů: rok osmašedesátý je rehabilitován, správně, správně, ale vracet jeho ideje i s jeho představiteli, to je dnes nanejvýš přání rozpadající se komunistické strany či sentimentálních pamětníků mimo ni. Ostatní jsou dál.

Navenek se to projevilo tím, že podnikatel Baťa navštívil Zlín, že bankovky s obrazem svěřepé tváře dokončují svůj krátký oběh, že se z budov vytrahly komunistické symboly, dokonce i hvězda z názvu rozhlasové stanice, ačkoli nemusela být nutně pěticipá, zmizela. Mění se vedení státu, stran, par-

lamentu, krajů, okresů, obcí, škol, odborů, spolků, novin. Jak plyne z povahy totalitní moci, dva týdny po pádu jejího centra padlo i vedení Českého svazu zahrádkářů.

Chtěli jsme, ale jinak jsme nemohli, říkají někde. Byli jsme zneužití a oklamáni, slyšíme odjinud. Nebylo všechno špatné, ozývá se slabý hlas. Takto jsme byli spokojeni, nepřiznává nikdo. Patří k dobrým stránkám této revoluce, že nevylučuje ani jedny a vlastně ani neprověřuje jejich tvrzení. Kdo byl dříve připraven semknout se kolem ústředního výboru, může dnes p o v o l á v a t Václava Havla na Hrad.

I při této chvályhodné toleranci bylo by možná vhodné si

kont o NTS

Š: Jan Ruml 34278-180556-021,
SBČS Pha 2,

Václavské náměstí 42, Praha 1

Kčs: Jan Brabec 1238340-018, ČSS,
Vodičkova 9, Praha 1

uvědomit, že na sebe zaměřená vládnoucí skupina se systémem řízení, který prostupoval od jeho hlavy do všech končetin, by nedokázala takto spravovat zemi dvakrát dvacet let, kdybychom jí nebyli dávali pro její činnost k dispozici své horší vlastnosti. Zkusme - navzdory své dosavadní zkušenosti, jež tomu brání - vzít vážně tvrzení osob s dobrými úmysly, ale omezenými možnostmi, anebo s dobrou vírou, která se zklamala, i tehdy nás musí napadnout nelichotivě: snaživý může sice neuspět proto, že překážka je příliš velká, ale také proto, že neusiluje dost, nebo že usiluje nesprávným směrem. Přelstít lze člověka prostě důvěřivého, avšak oklamán vyhlášeným podvodníkem bývá jen hlupák.

Kromě toho - mřila nepravda výlučně shora dolů? Nebylo klamání v komunistické straně přinejmenším vzájemné, nevycházelo také od řadových členů vzhůru? Jaké podpoře se těšily stranické orgány, jak se plnila jejich usnesení! Byla výhradně jejich chyba, že se "společaly na konsolidovanost?"

Můžeme se těšit, že příští náš systém bude využívat našich špatných sklonů méně, než jsme dosud byli zvyklí. Neznamená to ale, že pro devótnost či ustrašenost nebude existovat prostor vůbec. Jestliže se skutečný názor donedávna tajil - například -

z obav o zaměstnání a o postup v něm, napříště se nebude vyslovovat ze strachu před neškodnou sice, ale jinak hovořící většinou. Už dnes slyšíme povzdechy nad tím, že se jeden monolog nahrazuje druhým, aniž si polohlasní stěžovatelé přiznají, že chyba je výrazně na jejich straně: kdyby místo obecné stížnosti vyslovili konkrétní návrh, kdyby proň získávali stoupence a snažili se jej prosadit, bylo by po monologu.

- Až přejde doba, kdy je nutná taková ta... akční jednotka, řekněme, měl by každý přemýšlet hlouběji o tom, co a jak si přeje, a upřímně to i vyjadřovat. Pouze otevřené prosazování vlastního názoru zabrání tomu, aby kdokoli právem či neprávem napříště tvrdil, že byl podveden. Organizace pak budou schopny zastávat skutečné zájmy svých členů a s vládou se nebude nutně měnit i přesídelský výbor.

28.12.1989 (Tomáš Smetánka)

CO TI VĚZŇOVÉ CHTĚJÍ?

V československých věznicích roste neklid. Vězňové i dozorcí jsou nespokojení, komise, zřízená při České národní radě, se snaží situaci uklidnit a přispět k řešení.

Měla jsem možnost prostudovat celý fascikl stížností a podnětů vězňů z Valdic, což je věznice s patrně nejtvrdějšími podmínkami v československu. Stížnosti, podněty a požadavky vězňů lze rozdělit zhruba do čtyř skupin. Největší skupina žádostí se týká situace ve věznici. Když jsem se probírala peticemi, uvědomila jsem si, jak málo veřejnost o poměrech ve vězení ví. Ve Valdicích je návštěva příbuzných povolována jednou za deset měsíců na jednu hodinu. Při této návštěvě smějí příbuzní předat pro vězně balíček, jehož váha i obsah jsou přísně omezeny. Nikoho asi nepřekvapí, že vězňové požadují častější návštěvy a častější a větší balíčky. Přejí si také korespondovat s rodinou i s přáteli, aniž by byl omezován rozsah a frekvence dopisů, jak tomu bylo dosud. Tedy požadavky, které lze splnit bez jakýkoliv problémů. Největší část požadavků se týká informovanosti a kulturního využití vězňů: Chťají mít možnost sledovat rozhlas, televizi, chťají, aby byla zkvalitněna vězeňská knihovna, požadují, aby byly zrušeny dosavadní zájmové kroužky (existují pouze formálně, aby věznice mohly vykazovat "převýchovnou" činnost) a aby byla umožněna skutečná zájmová činnost - především aby byly povoleny hudební nástroje a aby byla zájemcům umožněna výuka cizím jazykům. Ve všech věznicích je totiž svízelné získat povolení k tomu, aby vězeň směl mít u sebe učebnici nebo slovník cizího jazyka, a i když je mu vyhověno, získat povolení trvá dlouhé měsíce. Tyto požadavky, stejně jako požadavky zlepšení stravy, hygienických podmínek, lékařské péče, apod., by se daly splnit velmi snadno - kdyby totiž byly důsledně dodržovány zákonné normy, vztahující se k výkonu trestu, šlo by o samozřejmou praxi, a nikdo by nemusel nic takového žádat. Poměry, které v československých věznicích panují, jsou naprosto nehumánní. Ano, je to trest - ale je to trest odnětí svobody. Soud nikoho neodsuzuje k tomu, aby byl mučen hladem, zimou a urážkami, ani tempem a množstvím práce, na niž nestačí.

Druhá skupina požadavků má charakter poněkud jiný. Jde o požadavek účinného zabránění dalšímu psychickému a fyzickému týrání vězňů, po přešetření nezákonností a bezpráví, jež páchali příslušníci SNV především ve valdickém III. oddělení a o potrestání viníků. "...Protože když měl někdo trest ve III.oddělení a byl tam poprvé, tak ho vždycky zbili, aby věděl, kde se vůbec nachází... Karoly byl dán na celu a opětovně jsem začal slyšet nadávky a potom ho začali mlátit po celém těle rukama a obuškem... Npor. Drobny ho mlátil jak po těle, tak po hlavě, ten druhý byl Zeman, a ten do něj kopal a mlátil ho pěstma do obličeje. Oba příslušníci ho uráželi těmi nejhoršími urážkami, jako ty zkurvysynu, černá hubo, my tě stejně dokopem, až chcípneš..." uvádí mimo jiné ve své stížnosti F.M. Podobně podrobných a plasůvých scén bití a násilí jsou ve fasciklu desítky. Chťají se snad vězňové dozorcům mstít? Sotva. Požadují jen, aby zkompromitování příslušníci SNV museli z věznic a z povolání odejít a aby ti, kteří se dopustili trestných činů, za ně byli podle zákona potrestáni.

Třetí skupina podání obsahuje žádosti jednotlivých vězňů o přezkoumání jejich kauzy, v níž podle jejich názoru došlo k nespravedlnostem a nezákonnostem. Těmito případy se bude zabývat ministerstvo spravedlnosti a Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných.

Poslední skupinu tvoří dokumenty, které obsahují stanoviska k současné situaci. Ustavení Vězeňského fóra, "Valdický manifest", žádost některých vězňů o uvolnění peněz na podporu studentů, žádost, aby Občanské fórum zprostředkovalo vězňům možnost darovat krev pro Rumunsko, podpora Václava Havla, projevy solidarity se současným politickým a společenským vývojem. Jsou to velmi působivé dokumenty snahy pomáhat alespoň nějak obratu, který v naší zemi nastal.

Snad by bylo na místě, abychom se zamysleli nad tím, jaký vztah vlastně většina veřejnosti k vězňům má. Obávám se, že

společnost, která byla tak dlouho represím vystavena, začala vlastně represe a násilí považovat za jediný způsob, jak řešit problémy. Že jsme vlastně všichni tak dlouho žili ve velkém vězení s mírnějším Řádem výkonu trestu, až jsme to začali považovat za normální. V Československu je neobyčejně vysoký počet vězňů v poměru k počtu obyvatel. Že bychom byli takoví zločinci? A není to spíš tak, že zde vládnou neobyčejně tvrdé zákony, které jsou navíc neobyčejně tvrdě aplikovány? Jen namátkou - někdo se opije a zupí výtržnost: dejme tomu pokřikuje někde na ulici a pohádá se se surážníkem. V civilizovaném světě (i tady za I. republiky) se to řeší přinejhorším dvacetikorunovou pokutou. Tady za to mohou být měsíce - i léta - vězení. Společnost tento fakt téměř mlčky trpí.

Jen malá část veřejnosti vidí vwe věznicích své bližní, kteří se dostali do nesnází. Většinou jsou považováni za vrahy a násilníky. Samozřejmě nechci popírat existenci vrahů ani násilníků a neznám jiný způsob, kterým se společnost může bránit proti pachatelům trestných činů, než je právě vězení. Ráda bych však připoměla, že účast s vězni je v křesťanské kultuře - a z té vyrůstáme, ať se nám to líbí nebo ne - už dva tisíce let považována za jeden ze základních projevů milosrdenství. Při své práci ve VONSu a v době, kdy jsem byla vězněna, jsem poznala stovky vězeňských osudů. Čím víc jsem jich poznávala, tím pevnější bylo mé přesvědčení, že v naprosté části veřejnosti vidí ve věznicích své bližní, kteří se dostali do neštěstí. Většinou jsou považováni za divlé většině případů jde o tresty neúměrně tvrdé, mnohdy jsou obvinění částečně - a někdy úplně - vykonstruovaná.

Je velmi pravděpodobné, že nový prezident udělí vězňům amnestii. My všichni, celá společnost, bychom se měli zamyslet nad tím, zda ty propuštěné budeme umět mezi sebe přijmout, a zda dokážeme být dostatečně tolerantní a vstřícní k těm, kdo byli vystaveni mnohem většímu útlaku a utrpení, než si většina z nás dokáže představit.

Petruska Šustrová

romania!

Bukurešť' zblízka

Po návratu letounu OF z Bukurešti (viz IS č.35) jsme se spojili s čs. velvyslanectvím, kde jsou ubytováni zástupci koordináčního výboru OF. Požádali jsme jednoho ze zástupců OF a našeho korespondenta pana Čápa o bezprostřední zážitky po přiletu.

- Můžete nám popsat Vaši cestu z letiště na velvyslanectví potom, co jsme se rozloučili?

- Po našem rozloučení se v podstatě nic zvláštního neodehrálo. Vystoupili jsme z letištního autobusu a prošli halou bez problémů. Z letiště jsme jeli dvěma civilními vozy bez vojenského doprovodu. Cestou nás stavěly tři armádní hlídky a čtyři hlídky národní gardy. To jsou neoznačení civilisté a dělají to proto, aby diversanti nevyužívali těchto momentů. Pak jsme projížděli kolem ministerstva zahraničí a tam bylo všechno obklopeno tanky a obrněnými vozy.

- Jaký jste potom měli program?

- Večer jsme měli mít schůzku na ministerstvu zahraničí, ale do toho se začalo stílet, tak se schůzka odložila. Vycházení večer tu není doporučováno, stíelba se sporadicky stále ozývá. Nedá se přesně určit, kdo stílí. Zaslechli jsme dokonce, že se tu nachází spousta Korejců, kteří patří k opozici. Předpokládá se, že k tzv. opozici, která stále ještě bojuje, patří asi čtyři tisíce Arabů, což jsou bývalí studenti nebo jejich velká část. Jsou kryti jako studenti a za svůj hlavní cíl mají něco docela jiného. Další čtyři tisíce jsou dorostlé děti z dětských domovů, adoptované manželi Ceaušescových. Byli vychováni od malička tak, aby nepoznali obecnou bídu, a tak teď bojují do posledního dechu.

- Jak vypadá situace po popravě Ceaušesca a jeho ženy?

- Poprava se považuje za zlom v psychice, hlavně armády. Jejich stav je zatím nejasný, spíše k tomu všemu přistupuje laxně nebo aspoň z větší části tak jedná. Podle mého názoru

pospíchali s popravou, aby zlomili odpor. Studenti jsou na straně podobných změn jako u nás.

- A momentální situace?

- My se nyní nacházíme v rezidenci, jsme tu všichni a v okolí to vypadá klidně. Nevýhodou je, že velvyslanectví je nedaleko náměstí a ozývá se tu stíelba. Je to dost nezvyklý pocit, když je to tak blízko nás. Volejte i nadále. Je třeba poděkovat spojovatelkám v mezinárodní ústředně. Tady jsou spoje zasaženy a oprava prý potrvá asi týden.

(Přal se Jan Brabec, 26.12.89)

PODĚKOVÁNÍ REDAKCI INFORMAČNÍHO SERVISU

Vážená redakce!

Jsme rádi, že dnes, 22. prosince 1989, Vám můžeme poděkovat za podporu, za pomoc, kterou jsme cítili z Vaší strany. Nemusíme se již skrývat pomocí různých psacích strojů, když mluvíme o Rumunsku, zemi, která byla v agónii, ale teď vstoupila na cestu k novému životu.

Děkujeme celé redakci Informačního servisu, všem přátelům Rumunska. Přejeme Vám hodně štěstí a zdraví, všechno nejlepší.

K. a M. Gomoiovi

Letecká společnost TAROM, Praha (22.12.1989)

Další zpráva z Rumunska

Dnes, 27.12. v 17.00 hod. jsme obdrželi další zprávu od našeho korespondenta v Rumunsku pana Čápa.

- Včera byli oficiálně přijati náměstek ministra zahraničních věcí pan Sadovský a zástupce OF pan Gabal a přednesli v televizi prohlášení vlády a OF.

- Struktura vládních orgánů se teprve formuje. Včera byl jmenován ministr národní obrany a dnes snad bude jmenován předseda vlády a v budoucnu další její členové. Rovněž tak struktura Fronty národní spásy - dnes byl jmenován její hlavní

představitel pan Ion Iliescu. Obrátili jsme se na ministerstvo zahraničních věcí a bylo nám přislíbeno setkání se zástupci FNS, dnes nebo zítra. Zatím ovšem vůbec nevíme, s kým nás kontaktují.

- Celková situace je znormalizovaná. Existuje velké nadšení lidí, které má až nepříjemný dopad, protože se do stíhání diverzantů zapojuje každý. Tak se stalo, že jsme byli na sto metrech kontrolováni až třikrát, i když jsme jeli autem s výsostným znakem naší ambasády.

- Včera v televizi znovu ukazovali soudní proces s manželi Ceaușescovými a jejich popravená těla. Názor zdejších ministrů je, že se s popravou spěchalo. Jedná se především o psychologický moment, protože většina diverzantů, pokud byli dopadeni živí, prohlásila, že odevzdají zbraně, až uvidí Ceaușesca mrtvého. Přisahali, že budou bojovat do posledního dechu a považují toto lidové hnutí za boj proti budování komunismu.

- Jedním z důvodů, proč padlo v Bukurešti tolik lidí, byl ten, že v Bukurešti zajišťovaly bezpečnost hlavních správních budov složky Securitate. Armáda nebyla v Bukurešti skoro vůbec soustředěna.

- Stále se objevují dezinformace. Například 26.12. byla svolána na 16. hodinu manifestace a zjistilo se, že to byla lečka. Chtěli soustředit větší počet lidí, aby je mohli rozstřílet.

- Dne 26.12. vydal výbor FNS nařízení, kterým se ustavují mimořádné vojenské soudy, které při dopadení ozbrojené osoby jsou povinny ihned zahájit trestní jednání a pokud vynesou rozsudek, jsou povinny ho ihned vykonat.

- Návštěva z vyšších míst od nás zatím není možná, protože zde nejsou pro tuto návštěvu ještě vytvořeny podmínky. Neměli by zatím s kým jednat, protože se tyto složky teprve formují. Myslí se tím např. předseda nebo místopředseda vlády. (JB, 27.12.)

Číslo konta na pomoc Rumunsku:

2429341-018 VS 64

pobočka Čs.st.banky, Jugoslávská 19, Praha 2

DALŠÍ ZPRÁVA K RUMUNSKU

Dnes 28.12. v 17,00 hodin jsme dostali z Bukurešti od našeho korespondenta pana Čápa tuto zprávu.

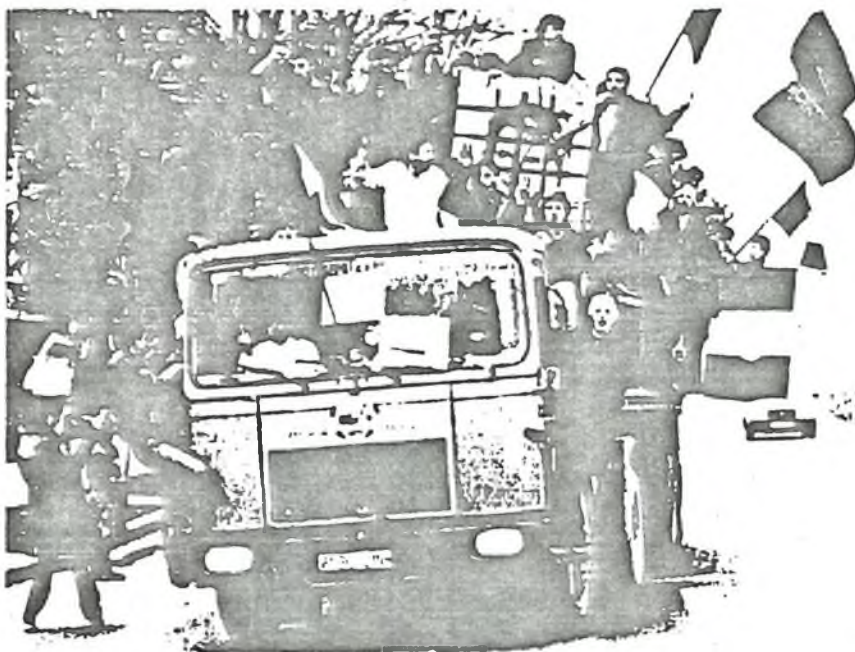
- Dnes v dopoledních hodinách byli přijati předsedou Fronty národní spásy panem Ionem Iliescu čs.představitelem. Náměstek ministra zahraničí pan Sadovský a představitel OF pan Gabal přednesli stanoviska čs. vlády a OF a sdělili, že Československo je připraveno poskytnout Rumunsku pomoc ve všech oblastech. Pan Gabal promluvil o nadšení našeho lidu ze změn v Rumunsku a jeho okamžité připravenosti k pomoci nezávislé na vládě. Hlavním bodem jednání byla otázka národnostních menšin, konkrétně české a slovenské v Rumunsku. Pan Iliescu sdělil, že byly vytvořeny různé exekutivy FNS a jedna z nich se zabývá otázkou národnostních menšin a poděkoval za pomoc, kterou jsme poskytli. Podotkl, že při demokracii a při vytváření opozičních stran má Rumunsko stejné problémy jako ostatní země východního bloku.

- Pan Ion Iliescu má mimořádný vztah k Československu. V roce 56 byl jedním ze zakladatelů Společnosti čs.-rumunského přátelství v Rumunsku a několik let byl jejím předsedou. Pracoval také v Mezinárodním svazu studentstva přímo v Praze a navázal zde přátelství s profesorem Jiřím Felixem, který na OF připravuje studenty jako překladatele z rumunštiny. Je bývalým ministrem mládeže a když se znelíbil Ceaușescovi, byl sesazen. V poslední době byl ředitelem jednoho nakladatelství a vlasně si ho podle jeho slov lid adoptoval, když si pro něj přišli do redakce a odvedli ho rovnou na tribunou.

- O disidentech se z časových důvodů nepodařilo zjistit vůbec nic.

- Je dostatek chleba, který do té doby nebyl. Je nedostatek tisku. Ještě se stojí fronty na maso.

- Z ruzyňského letiště má odstartovat letadlo s nákladem krevních konzerv. Kromě nich bude mít na palubě 500 kg chloramínu a 500 l formalínu pro potřeby pitev a mámic. Na zpáteční cestě v letadle poleť pánové Sadovský a Gabal. /JB/

Mladí Bukurešťané demonstrují svou radost nad pádem Ceaușescovy diktatury, 25.12.1989.

CO SE DĚJE V STB?

Ve čtvrtek 21.12.89 vydala ČTK zprávu o rozpuštění Správy vyšetřování StB. Zajímaly nás podrobnosti, tak jsme požádali o rozhovor prvního tajemníka MV pověřeného vedením resortu Ivana Průšu. Po několika návštěvách MV se mi podařilo domluvit desetiminutovou schůzku.

- Co se tedy děje se Státní bezpečností?

Situace je taková: Máme Sbor národní bezpečnosti, který se dělí na VB a StB. Všechno, co není VB, je StB. K tomu, zda je to dělení moudré, se nechci vyjadřovat. Státní bezpečnost obsahuje i složky, které nemají s bezpečností státu nic společného. Zabývali jsme se organizačními strukturami StB. Zastavil jsem na celém území činnost všech složek, které působily v tzv. vnitřním vyšetřování.

- Jaký bude další osud zaměstnanců Správy vyšetřování?

Na tuto otázku lze dát těžko v současné době odpověď. Nechal jsem na celém území zapečetit skříně, stoly a trezory pracovníků Správy vyšetřování. Tento rozkaz byl proveden a bylo mi ohlášeno jeho splnění. Budou vytvořeny nezávislé skupiny, do kterých zapojíme vojenskou prokuraturu a svou inspekci, které prošetří všechny spisy, aby zjistily, jak dalece jsou pracovníci osobně odpovědní za chyby, které se staly. V oblasti Správy vyšetřování působí celá řada specialistů, kteří plnili rozkazy a kteří budou přefazeni, pokud ovšem prokážou potřebné morální vlastnosti a budou chít, ke kriminální službě. A to především do oblastí boje proti narkomanii, terorismu a organizovanému zločinu. Zapojíme se postupně do Interpolu a do mezinárodní spolupráce v této oblasti. Ty pracovníky,

kteří se neprovinili proti zákonu, nemáme zájem likvidovat nebo vyhazovat. K dnešnímu dni jsem však podepsal více než 150 rozkazů o odchodu pracovníků do výslužby.

- Asi před třemi týdny se hodně mluvilo o pálení materiálů StB. Dokonce včera, když jsem seděl tady v sekretariátu, jel váš člověk vyzvednout nějaké ohořelé zbytky do trezoru na vládě. Jaká je skutečnost?

K těmto událostem samozřejmě došlo. Všechny informace, jak jsme je dostávali od občanských iniciativ nebo od dr. Černogurského, jsme prošetřili. Většina z nich, pokud jde o ničení archivů, se ukázala pravdivá. Vyšetřila to federální inspekce MV a v několika případech bylo zahájeno trestní stíhání pro porušení zákona o státním tajemství. Věřím, že je to výstražný případ, protože to bylo sděleno dovnitř resortu, a že veškeré další pokusy budou likvidovány.

- A ještě poslední dotaz týkající se mé návštěvy na MV minulý týden. Bylo mi řečeno, že mi nemůžou být sděleny žádné informace, že jste to zakázal a že jste dal rozhovor americké televizi NBC, která si zajistila na tyto informace monopol. Je to pravda?

Není to pravda. První rozhovor jsem poskytl agentuře UPI, s NBC jsme v jednání, ta už něco natáčela a pravděpodobně se na mne obrátí, abych jim poskytl rozhovor, ale žádné monopoly udělovat nebudu.

- Děkuji za rozhovor.

(NTS, otázky kladl J. Spurný)

STUDENTI K SITUACI V ČSLA

Návrh Federálního ministerstva národní obrany na zkrácení vojenské služby na 18 měsíců, zveřejněný 15.12.89, vyvolal u vojáků bouřlivou odezvu. V desítkách rezolucí z útvarů po celé republice vyjadřují nesouhlas s tím, že by se jich zkrácení nemělo týkat. Studenti je v tom podporují. Meziútem došlo ze strany FMNO k částečnému pozitivnímu obrátu. My však chceme upozornit na jinou věc:

Když hladovky vyhlásili vězni z NVÚ, jednali všichni odpovědní činitelé rychle, rozvážně a hlavně veřejně. Právě pro uklidnění situace bylo nutné veřejnost podrobně informovat o tom, že nejde o anarchistické vzpoury zločinců, ale o pokojné protesty těch, kdo si přejí žít jako lidé.

Nejde o srovnávání podmínek v NVÚ a v ČSLA, ale o srovnávání různých reakcí. Když hladovky vyhlásili vojáci, sdělovací prostředky jim věnovaly jen málo pozornosti. Veřejnost nezná podrobnosti o rozsahu a formě hladovek, a především o jejich příčinách. Probíhají složité a náročné jednání, ale vojáci se o nich nedovídají, právem se cítí ještě více izolováni a ztrácejí důvěru v demokratický vývoj země.

Projednávání novely branného zákona je podle našeho názoru jednou ze zkoušek pozitivního vývoje v naší zemi. Považujeme za potřebné, aby sami vojáci měli možnost účastnit se přípravy zákona. Poslanci Federálního shromáždění by měli číst jejich dopisy a navštěvovat je v kasárnách, autoři

rezolucí, vojáci základní služby a vojáci z povolání, by měli dostat slovo ve Federálním shromáždění, Občanská fóra v místě kasáren by měla svolávat otevřená diskusní setkání vojáků s veřejností, sdělovací prostředky by měly věnovat vojenské problematice více místa. To všechno považujeme za nutné, aby vojáci měli záruku, že nejen zkrácení ZVS, ale desítky dalších dlouho neřešených problémů nebudou zase odbyty narychlo a direktivně.

My studenti nemáme dost kvalifikovaných zkušeností, abychom mohli podstatně ovlivňovat odbornou stránku jednání. Ale máme už dost zkušeností s těmi, kdo se neustále ohlížejí po politických špičkách. Nenásilnou revolucí jsme si vydobyli určitý mravní mandát, který nehodláme rozmělnit v politickém handrkování.

Domníváme se, že záležitosti ČSLA by se neměly uspěchat. Současně s nutnými jednáními v úzkých kruzích by měla probíhat široká veřejná diskuse, která se nezastaví před branami kasáren a jejíž výsledky by měly být směrodatné pro poslance Federálního shromáždění.

28. prosince 1989, za studentskou komisi pro vojenskou záležitost

Jan Dus ml., Suchbátská 4, Praha 6 - Sedlec 160 00

PŘEHLED ZPRÁV

- **PRAHA.** Biskup Jaroslav Škavrada, který pracuje ve Vaukáně a je pověřen duchovní správou Čechů v zahraničí, se během své krátké návštěvy setkal s Václavem Havlem. Uvedl, že zná práce V. Havla o etice a politické moci, které se pozorně studují v italských katolických kruzích. Setkání se účastnil rovněž poradce kardinála Tomáška pro dílo Desetiletí duchovní obrody národa dr. Tomáš Halík, který řekl, že českoslovenští katolíci jednoznačně podporují kandidaturu V. Havla na úřad prezidenta republiky a očekávají respektování všech práv věřících v novém, demokratickém Československu.
- **PRAHA.** Občanské fórum Učebního závodu ČKD Praha oznamuje, že zcela odmítá akční program NVP ze dne 5.12.1989, který byl v rozporu s tvrzením Večerní Prahy vytvořen bez zástupců jednotlivých škol, SOU a OF ze SOU. Členové OF Učebního závodu ČKD Praha požadují, aby povinná školní docházka byla ukončena na základní škole v patnácti letech a doba studia na SOU po třech letech zakončena závěrečnou zkouškou v červnu. Dále požadují vytvoření nezávislé odborové organizace mistrů odborné výchovy a učitelů u jednoho svazu. (za správnost: Marcel Winter, OF UZ ČKD Praha).
- **KAREL ČAPEK NA VYŠEHRADE.** Dne 18. ledna 1990 v 16.30 hodin se koná v Kulturní síni na Vyšehradě literární hudební pásmo k výročí Karla Čapka. Přednesou Bohumil Bezouška a Ing. Jiří Gabriel, připravila a slovem provází Zdenka Bergrová. Vstup volný, srdečně zve Kruh přátel Vyšehradu a Správa NKP Vyšehrad.
- **PRAHA.** Pracovníci 5. oddělení Státního ústředního archivu reagovali na názory, spojující státní archiv s ničením písemností v poslední době. Prohlašují, že fondy, které jsou ve správě SČA, posledními událostmi neutrpěly. V ČSSR sice existuje jednotná síť archivů, ale ne všechny písemnosti přicházejí do jejich depotů. Státní archivy nedostávají písemnosti MNO a ministerstva zahraničních věcí, ani písemnosti všech složek ministerstva vnitra, zejména ne písemnosti represivních složek MV. Archiváři vědí o písemnostech StB jen z doslechu, stejně jako všichni občané. Pokud tedy docházelo k ničení písemností, jednalo se o akce policejních důstojníků a funkcionářů KSČ, ne o akce pracovníků státních archivů. V současné době existuje zákaz všech skartací. Pokud občané zjistí případy ničení písemností, mají se obracet na místní OF a na pracovníky okresních, městských i oblastních archivů nebo SČA.
- **ORLÍK.** Občané okresu Příbram žádají zpřístupnění prostor lesa u vládního sídla Orlík, tak jak to bylo do roku 1950. Přestože objekt Správy služeb je předán, drátěný plot kolem lesních ploch, zamčené brány a zamezený přístup od vody dosud trvají. (za správnost: Jarmila Soukupová)
- **PRAHA.** OF středních ekonomických škol v Praze zvolilo za svého mluvčího ing. Oldřicha Ptáčka. OF vyslovuje zásadní nedůvěru všem vedoucím pracovníkům školských orgánů, kteří byli nomenklaturními kádry a neměli důvěru pracujících. Vyslovuje námitky k obsahové náplni Učitelských novin, požaduje okamžitý odchod dr. Hájků z funkce primátora NVP (21.12.1989)
- **VALDICE.** V současné době dochází k nepokojům odsouzených v nápravných výchovných ústavech. Uvádíme zkrácené znění otevřeného dopisu odsouzených z NVÚ Valdice: Vážené Občanské fórum! Rozhodli jsme se vám napsat proto, že jsme se dozvěděli, že informace o nás a o dění tady ve věznici jsou vám úmyslně zkreslovány tak, aby vznikl dojem, že jsme nebezpeční, že je nutné, abychom tu byli dále vězněni a aby se zdůvodnila represe a sankce násilného charakteru, na kterých tady byl a dosud je vystaven režim. Upozorňujeme, že nám nejde o amnestii, ani o urychlené propuštění na svobodu, ale je pravdou, že byste těžko hledali mezi námi jedince, v jehož případě nebyl více či méně porušen zákon. Nikdo z nás netvrdí, že je tady nevinně, ale je pravdou, že jsme byli usvědčováni v rozporu s platnými zákony. Nebyly nám přiznávány ani základní právní normy obhajoby (In dubio pro reo - v pochybnostech necht' soud rozhodne ve prospěch obžalovaného). Odnětí svobody je samo o sobě trestem strašlivým a ani zákon oficiálně nedovoloval tento trest zostřovat šikanováním, deptáním osobností, mučením, fyzickými tresty a hladem tak, jak tomu tady běžně bylo. Někteří z nás se připojili ke stávce studentů, ale byly tendence je za to trestat. Z útvaru není už měsíc odesílána řádná úřední pošta. Máme hlad. Dosud nevíme, na koho se vztahovala amnestie dr. Husáka. Dále jsme kázeňsky trestáni za přestupky, kterých jsme se nedopustili. Nevíme, co s námi bude zítra. Žádáme o okamžité vyhovnění následujícím požadavkům. 1. Aby byl umožněn vstup do věznice novinářům, televizi, představitelům OF a aby veřejnost byla pravdivě informována o tom, co se tady děje a dělo. 2. Aby nám bylo umožněno sledování televize bez omezení a každému. 3. Aby

s okamžitou platností byli odveleni všichni příslušníci SNV, kteří jsou kompromitováni násilným nezákonným jednáním v minulosti. 4. Aby nám bylo dovoleno psát na všechny úřední organizace a aby nám tato pošta byla včas odesílána i doručována. 5. Aby bylo zrušeno časové omezení korespondence s rodinami. 6. Aby bylo zrušeno ustanovení, podle kterého nám může být kázeňským úřadem kráceno kapesné. 7. Zvýšit částku 600 Kčs jako nedotknutelného konta. 8. Zrušení toho ustanovení, které umožňuje příslušníkům SNV použít "hmatu, chvatu, úderu rukou, slzného plynu, úderu zbraní a služebního psa". Toto ustanovení umožňuje běžné bití a násilí na nás prakticky bezrestně. 9. Abychom byli ubytováni podle platných předpisů. 11. Aby byly zrušeny všechny praktiky nedůstojné člověka (osobní prohlídky do naha, spaní u WC apod.). 14. Aby práv odsouzeného nebylo možno zneužívat k šikanování. 15. Aby nám bylo umožněno kupovat noviny a časopisy z konta. 16. Aby ve výkonu trestu nebylo praktikováno nadále tzv. vojenské vystupování a chování. Nejde nám o revoltu, ale o obranu. Chceme výkon trestu hodný člověka - bytí delikventa, bez ponižování nejzákladnějších lidských hodnot. Každé násilí je nám cizí, i kdyby šlo jen o přetržení papíru. Žádáme, aby znění tohoto dopisu bylo zveřejněno sdělovacími prostředky.

- **CENA ROZINY JADRNE-POKORNÉ.** Nakladatelství Arkýř v Římě založilo cenu R.Jadné-Pokorné, která byla dlouholetou rozhlasovou režisérkou a hlasatelkou RFE (Svobodná Evropa). Tato cena, která je určena mladým českým a slovenským písničkářům a folkovým zpěvákům, ať žijí a tvoří kdekoli ve světě, byla udělena letos Jaromíru Nohavici. O udělení ceny rozhodovala porota ve složení M. Kubišová, J. Černý, K. Kryl, V. Třešňák, J. Schneider a K. Jadný.
- **KLADNO.** Občanské fórum pracovníků kladenské nemocnice vydalo prohlášení, v němž žádá zveřejnění skutečného stavu zdraví obyvatelů okresu. Současně žádá znovuotevření případu "Buštěhradská skládka". Tento případ, který před několika měsíci rozbouril naši veřejnost (hromadná otrava dětí, kyanidové jezíčko ap.) nebyl doveden do konce a občané Kladenska neměli příležitost seznámit se se všemi "choulostivými" souvislostmi.
- **TERMÍN.** "Nebát se nátlaku na fašisty", tak nazval (pt) své zamyšlení v č.34. Souhlasím se vším, až na titulku. Autor chtěl zřejmě dosáhnout drsnějšího účinku, a tak zvolil zmíněný výraz, jenže ten je politickým termínem. Pro režim v Rumunsku (a nejen pro něj) jsme přece po léta používali termín jiný. U násince sice nebudí tak hrůzné asociace, ale sedí. Měli bychom se naučit vidět za ním vše, co k němu po léta patřilo a patří, včetně (protože to je také jedna z jeho pravých podob) přišemého teroru v Rumunské socialistické republice. Víte, který termín mám na mysli? (L.Jakl)
- **LEVICE.** Vojačí základní prezenční služby VÚ 7253 Levice se obrátili dopisem na Federální shromáždění, v němž vyjadřují svůj názor, že zkrácení ZVS by se měla týkat i nyní sloužících vojáků základní služby. K důvodům jejich požadavku patří obavy o zhoršení vztahů mezi vojáky po nástupu nových povolanců, obavy ze zráty iniciativního přístupu vojáka k plnění služebních povinností, ekonomický přínos společnosti a již déle trvající uvolnění vztahů mezi vojensko politickými pakty. (600 podpisů, za správnost č.a. Jan Lipold)
- **PRAHA.** Z ustavujícího manifestu strany Permanentní opozice za demokracii: Základní příčinou zániku demokratických sil v společnosti je nekontrolovatelnost moci vládnoucí skupiny. Skutečnou kontrolu moci může zajistit pouze dostatečně silné hnutí, oponující stávající mocenskému struktúram. Z těchto důvodů vzniklo hnutí, reprezentované stranou Permanentní opozice za demokracii, které důsledně setrvává v opozici proti každé právě vládnoucí skupině. Tento postoj hodláme zachovat trvale, především tehdy, pokud by naše strana dosáhla rozhodujícího podílu na moci. (za přípravný výbor: Ladislav Tkaczyszyn, Petr Šleisch, Krzysztof Gawlik, MFF UK, Sokolovská 83, 180 00 Praha 8-Karlín, tel. 231 60 34)
- **CHOMUTOV.** Občanské fórum v Chomutově a Pacifistická liga tamtéž zaslaly výzvu ÚV KSČ, ve které žádají, aby tento orgán uvolnil ze svého rozpočtu jeden milión Kčs na zakoupení léků a potravin pro statečný rumunský lid, aby tak vedení KSČ částečně odškodnilo svůj podíl viny na událostech, k nimž došlo v Rumunsku, a projevíli tak dobrou vůli pomoci rumunskému lidu. (za správnost Petr Adámek)

KŘÍDLA JEN PRO MOCNÉ?

Od roku 1968, kdy bylo uvedeno do provozu nové letiště Praha Ruzyně, ustal na původním starém letišti civilní letecký provoz. Letiště s částí odbavovací budovy, odbavovací plocha a některé hangáry byly předány do užívání LS FMV (letecká správa), tak zvané LETCE (v současnosti LS-SNB).

LETKA zajišťuje - speciální leteckou přepravu významných státních a stranických činitelů

- speciální lety (humanitární lety s lékařskou pomocí při přírodních katastrofách spolu s ČSA)

- vrtulníkový provoz (přeprava významných činitelů, Zelená vlna a v poslední době Létařící sanitní služba)

Jak roky plynuly, rozrůstal se letecký park i počet personálu, takže ČSA muselo vyklidit další části odbavovací budovy na starém letišti včetně obchodu s potravinami pro zaměstnance a sauny. Pro ČSA bylo z bezpečnostních důvodů uzavřeno i parkoviště před budovou, protože je v blízkosti vládního salonku. Na parkovišti nyní parkují výhradně vozy zaměstnanců FMV. Před několika lety byla odbavovací plocha starého letiště uzavřena úplně přístupem personálu ČSA, je ohraničena lanovou zábranou a přístupy jsou střeženy strážní službou.

Na starém letišti se přijímají státní návštěvy, někdy je součástí uvítání i tzv. ceremoniel, to je přehlídka jednotky čestné stráže a dělostřelecké salvy.

Lety pro státní a stranické činitele se dělí na dvě kategorie. Státně důležitý let "SD 1" a státně důležitý let "SD 2". Pro vedoucí činitele armády je používána kategorie vojensky důležitých letů "VD".

Právo využít letu SD 1 náleželo třem činitelům v republice:

- prezident republiky
- generální tajemník ÚV KSČ
- předseda vlády ČSSR

Právo využít letu SD 2 náleželo těmto ústavním a stranickým činitelům:

- předseda Federálního shromáždění ČSSR
- první tajemník ÚV KSS
- tajemníci a členové sekretariátu ÚV KSČ
- předseda Ústřední kontrolní a revizní komise ÚV KSČ
- místopředseda vlády ČSSR
- předseda České národní rady
- předseda vlády ČSR
- předseda vlády SSR

Státně důležité lety provází řada bezpečnostních opatření, které se vztahují na celou trasu přesunu kolony automobilů, na provoz na celém letišti Praha Ruzyně, i na použitou letadlovou techniku, která je podrobena zvlášť přísným zkouškám. Např. jestliže letadlo neletělo déle než 72 hodin, je nutno před letem SD 1 provést technický zálet a prověřit všechny systémy za letu.

Řada těchto opatření je pochopitelná a provádí se všude na světě. Málo známou skutečností je, že při příjezdu delegace na staré letiště nebo 10 minut před přistáním státního letadla na přistávacích drahách, které slouží civilnímu provozu, je nutno zastavit provoz i na mezinárodním letišti Praha Ruzyně. žádné letadlo (vyjma letů v úsni) nesmí přistát ani odstartovat. Toto opatření se provádí u letů SD 1 a trvá průměrně 20 minut. Po 20 minut krouží letadla na vyčkávacích okruzích a čekají na povolení k přistání. Přitom civilní nové letiště je od starého vzdáleno vzdušnou čarou téměř 3 km. Opatření je zdůvodněno snahou o zajištění maximální bezpečnosti přepravovaných

činitelů a snahou o potlačení rušivého hluku leteckých motorů, doléhajícího na staré letiště. Dokonce i ve vzduchu musí být řídícími letového provozu ČSSR upraven rozestup letadel na 1,5 násobek běžného odstupu. Všechna tato opatření jsou mimořádně finančně náročná a ovlivňují náklady na plynulost provozu na celém letišti.

V současné době přepravní úkoly plní letecký park 2 letadel IL62, 4 letadel TU 154 M a 6 letadel JAK 40, dále letka vrtulníků. Tato malá letecká společnost (s kapacitou 1176 sedadel v civilní verzi) váže velký počet kvalifikovaného personálu i prvotřídních letců. Náklady na provoz se z běžných podkladů nedají zjistit, ale musí být obrovské. Zde totiž neplatí běžné ekonomické údaje a ukazatele jako u civilních leteckých společností.

V roce 1989 bylo zatím provedeno 74 letů SD 1, z toho 25 letů provedly letouny jiných států. Vojensky důležitých letů bylo 52, z toho asi 10% provedly letouny jiných států. Letů SD 2 bylo provedeno více než 500, z toho 10% letouny jiných států.

Nejpoužívanější linkou je Praha-Bratislava v pátek odpoledne a Bratislava-Praha v pondělí ráno. Slouží k přepravě členů vlád po ukončení pracovního týdne na víkend a zpět.

Je zajímavé, že vlastně jako ministři nemají na SD 2 nárok, ale ve spojení se stranickou funkcí, kterou každý zastával, už bezplatné cestování na náklady státu možné bylo. Zvláštním případem bylo odbavení SD 1 letu dne 24.2.1989. Se všemi uvedenými opatřeními letoun TU 154 OK BYD s normální kapacitou 146 cestujících odletěl se skupinkou asi 15 dětí s batohy a lyžemi do Popradu. Po skončení zimních prázdnin stejný letoun tuto skupinku přivezl zpět z Popradu do Prahy dne 5.3.1989, opět jako SD 1 let.

Z množství SD letů a dalších skutečností vyplývá naprostá nezbytnost zásadní revize funkce a poslání Letky. Při respektování ústavních změn čl.4 o vedoucí úloze KSČ vyplývá, že nárok na SD let by mělo pouze 7 činitelů v republice. Těchto 7 ústavních činitelů v žádném případě nemůže suňout téměř 600 státních letů, jako tomu bylo v roce 1989. Proto je nutno na úrovni resortů ministerstva dopravy a spojů a ministerstva vnitra přehodnotit způsob letecké přepravy představitelů státu, rozhodnout, která opatření jsou nezbytná pro zachování bezpečnosti a důstojnosti přepravy a která jsou zbytečná a pouze způsobují značné ekonomické ztráty.

Rozsáhlý letecký park i kvalifikovaný personál bude nutno využívat s důrazem na ekonomiku a efektivnost pro plnění přepravních úkolů v národním hospodářství, zdravotnictví, v řízení dopravní situace ve velkých městech apod.

Za Občanské fórum ČSA mluví: Ing.Oldřich Staněk

Dodatek

(z dopisů předsedovi vlády Marianu Čalfovi z 21. a 22.12.1989)

Pracovníci ČSA jsou toho názoru, že v případě zrušení LS-SNB jsou schopni zabezpečit přepravu ústavních činitelů při zachování vysoké míry bezpečnosti i dosavadního standardu. V současné době však LS-SNB uvažuje pouze o dílčích, málo podstatných změnách, při zachování stávající prostorové dislokace, což potvrzují jednání mezi LS-SNB a organizací Agrokombinát Slušovice a ČSA. Naše obavy potvrzují i informace o připravovaném převodu části letadel, personálu a dalších prostředků LS-SNB do majetku JZD AK Slušovice. Podle našeho názoru to odporuje čs. leteckému zákonu a navíc u pracujících ČSA utvrzuje přesvědčení, že i nadále se budou

používat praktiky k prosazování zájmů jednotlivců a skupin nad zájmy celospolečenskými.

(za OF ČSA: Ing. Bohdan Hejna, Ing. Oldřich Staněk, Jiří Sedláček, předseda Rady pracovního kolektivu)

POSLEDNÍ MOHYKÁN

Ještě dnes existuje ve světě několik málo jedinců, kteří ošuzují proces obnovy demokracie ve střední a východní Evropě. Jedním z těchto "posledních mohykánů" je bezesporu velký kubánský humanista, vpravdě otec svého lidu, Fidel Castro. Je osobností skutečně jedinečnou. Již po léta jeho žoldněřská armáda se zbraní v ruce hájí mír a svobodný vývoj po celém světě. Kde na to bere prostředky, víme všichni. V rámci internacionální bratrské pomoci jsme si museli utáhnout opasky, a pak už zbývalo jen nadšeně tleskat úspěchům kubánské soldatesky. Těžko říci, kdo bude přispívat na tanky "ostrova svobody" nyní, doufejme, že my ne. V našem nezbytném úsporném programu pro nejbližší období není pro tyto výdaje místo.

Doufejme, že i Fidel Castro půjde od válu. V současném světě je existence jeho režimu naprosto bezpředmětná. Tisíce mrtvých, které za sebou zanechala jeho armáda novodobých křiváků revoluce, volají po odsouzení této další zrůdy z brežněvovské garnitury minulých dvaceti let. Protože z Kuby přichází ještě méně informací, než přicházelo z Ceausescova Rumunsku, nevíme, jak reaguje prostý kubánský lid na události ve východní Evropě. Doufejme, že i tam dorazí ideje našeho hnutí za skutečnou demokracii a že v co nejkratší době budeme číst zprávy o pádu komunistického despotismu v zemi, která má určitě na víc, než být závislá na finanční pomoci z naší kapsy.

Pavel Vaník, PF (převzato z časopisu Plzeňský student)

VÝZVA OBČANSKÝM FÓRUM V KNIHOVNÁCH

V poslední době se množí pokusy o infiltraci "odložených" funkcionářů a aparátníků do knihoven na různá vedoucí místa bez ohledu na to, že ve většině případů

- kvalifikace těchto lidí je pro tuto práci nedostatečná,
- úroveň a metody jejich řídicí práce jsou nutně poplatné názorovému modelu, který dosud prosazovali,
- jejich motivace pro hlavní poslání knihoven (to jest přinášet celé veřejnosti pravdivé, objektivní a žádoucí ideologii nezkrácené informace) je přinejmenším pochybná.

Mají-li se knihovny vymanit ze svého postavení ideologické služby, do kterého byly manipulovány minulým režimem, mají-li se dostat ze své povětšinou kritické situace a mají-li dostát své úloze skutečných kulturních a informačních center, je třeba těmto snahám klást rozhodný odpor. Je proto třeba:

- vytvářet místní občanská fóra v knihovnách
- spojit se s místními či okresními OF v obcích a okresech a působit na národní výbory, v jejichž kompetenci je financování i personální politika,
- o klíčových případech informovat koordinační výbor MOF ve Státní knihovně ČSR a Koordinační centrum OF v Praze
- informovat o nežádoucích snahách veřejnost prostřednictvím denního tisku a vysílání OF v televizi či rozhlasu.

V Praze, 21.12.1989 (Za KV MOF SK ČSR, PhDr. Aleš Haman, Ing. Martin Svoboda)

Výzva Státní knihovny ČSR

Žádáme všechny, kteří vlastní samizdatovou nebo exilovou literaturu, o zapůjčení těchto dokumentů SK ČSR pro doplnění Národního konzervačního fondu a pro studijní účely. Po zhotovení kopií všechny zapůjčené dokumenty okamžitě vrátíme. Žádáme, aby každý jednotlivec sepsal seznam titulů, u periodik včetně ročníku a čísla, a připojil svoji adresu, příj. telefon. V případě, že Vámi uvedenou literaturu mít nebudeme, dáme Vám zprávu.

Adresa:

Martin Zikeš

Státní knihovna ČSR, administrace publikací, Liliová 5, 110 00 Praha 1, tel. 22 59 93 (8.00-16.00 hod.)

PODPORA NEZÁVISLÝM INICIATIVÁM

Praha KC OF 22.12. (VIA)

Nadace Charty 77 darovala 22.12. Občanskému fóru v Praze, OF v Brně a Veřejnosti proti násilí v Bratislavě téměř 6 milionů Kčs. Pracovnice Československé nadace Charty 77 Jiřina Šiklová nám odpověděla na několik otázek:

- Z jakých důvodů poskytla Nadace Charty 77 tento dar?

Š: Nadace Charty 77 vznikla asi před jedenácti lety ve Stockholmu z iniciativy zahraničních kulturních a vědeckých pracovníků jako podpora nezávislé československé kultury a jejím tvůrcům. Vzhledem k tomu, že se v Československu změnila situace, uvolnily se politické struktury, není potřeba dělat podporu neoficiální formou. Proto se zástupci Nadace CH 77 ve Stockholmu rozhodli vytvořit v Československu svou pobočku, která se jmenuje Československá nadace Charty 77. Pobočka byla ustavena 18.12.1989 v Praze. Protože hlavním úkolem nadace je pomoci při vytváření otevřené demokratické a pluralistické společnosti, domníváme se, že v počátečním období je potřeba, aby Čs. nadace CH 77 urychleně napomohla vznikající nezávislé komunikační a informační síti v celé republice. Z důvodu omezení zahraničního vlivu byly vytvořeny v Praze, Bratislavě a Brně komise neboli pracovní výbory nadace, na které se mohou zájemci obracet se svými žádostmi o podporu různých projektů.

- O jaké projekty se může jednat?

Š: Může se jednat o takové projekty, které neslouží vyloženě politickým cílům, mají obecně humanistický úkol, které se dotýkají například národnostních problémů, vydávání nezávislých tiskovin apod. Toto není omezeno. Projekty zasílané pomocí již vypracovaného dotazníku budou posuzovat komise vytvořené z odborníků a budou částečně subvencovány Čs. nadací CH 77.

- Peníze, které byly věnovány OF a VPN, byly darem švédské Nadace CH 77 nebo již Čs. nadace CH 77?

Š: Je to dar švédské nadace, protože čs. pobočka nemá zatím žádné vlastní finanční prostředky, ale disponovala s nimi již Čs. nadace CH 77 a konkrétně příspěvek rozdělila tak, že 3 mil. Kčs dostalo KC OF v Praze, 2 mil. Kčs KV VPN v Bratislavě a 800 tisíc Kčs OF v Brně.

- Čs. nadace míní pokračovat ve své činnosti a získávat finanční prostředky právě pro podporu těchto projektů, jak si to vytkla ve svém ustavujícím prohlášení. Jakým způsobem chce tyto prostředky získávat a jaké bude její finanční spojení se švédskou Nadací CH 77?

Š: Předpokládáme, že budeme získávat finanční prostředky formou darů jak od čs. občanů, tak i ze zahraničí, od různých nadací apod. V budoucnosti bychom např. rádi v Československu vytvořili loterii a tímto způsobem získávali

peníze. Počáteční subvence jsou chápány jako jakési finanční injekce - podpora nezávislým aktivitám. Peníze, které budou poskytovány některým organizacím, budou chápány jako půjčka, a jestliže tyto organizace začnou podnikat a vydělávat, budou je určitou formou vracet zpět nadaci.

- Jsou tedy vlastně dvě formy - nenávratná pomoc a pomoc ve formě půjčky.

Š: Ano.

- Děkuji za rozhovor.

(Rozmlouval Petr Uhl)

ZMĚNY NÁZVU VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

Jak už bylo oznámeno, zahájila 13.12.1989 svou činnost skupina odborníků - historiků, jejímž cílem je posouzení veřejností navrhovaných změn názvů ulic, náměstí a jiných veřejných prostranství, stanic městské hromadné dopravy, některých památných objektů apod. a následné prosazení historicky odůvodněných a žádoucích změn u rady NVP. V současné době členové skupiny připravují první seznam požadovaných změn, který bude počátkem ledna 1990 předložen odboru vnitřních věcí NVP.

V souvislosti s výše uvedenými skutečnostmi žádáme všechny pražské občany, zejména mládež a studentstvo, aby svévolně neostražovali tabulky se stávajícími názvy ulic a veřejných prostranství, nýbrž aby se na nás obraceli se všemi konkrétními návrhy na jejich přejmenování, popř. navrácení původních názvů. Je třeba zdůraznit, že příslušné změny mají právo prosazovat především občané, kteří v příslušné ulici či na příslušném náměstí bydlí a pouze z jejich podnětu by měly být přejmenovány. Příslušné změny názvů jsou totiž spojeny mj. i s nutností oprav v jejich osobních dokladech.

Děkujeme za pochopení, stejně jako za všechny dosud zaslané podněty a náměty, které budou v plném rozsahu využity. Nemáme možnost odpovídat na každý zaslaný návrh či stanovisko zvláštním dopisem.

Obracejte se i nadále na níže uvedené členy skupiny s dalšími podněty.

dr. Bohdan Žilinskij, Archiv hl.m.Prahy, Husova 20, Praha

1

dr. Milan Jungmann, Muzeum hl.m.Prahy, Kožná 1, Praha 1

dr. Michal Tryml, Pražský ústav státní a památkové péče, Malé nám.13, Praha 1

DALŠÍ ZPRÁVY

• PRAHA. Poselství krajanům, rodákům z Čech, z Moravy a ze Slovenska zaslalo Koordinační centrum Občanského fóra. V poselství je zve k návštěvě Československa, k navázání rozhovoru a tím k pomoci návratu naší země do Evropy za asistence různorodých návrhů, podnětů a projektů.

• PŘÍBRAM. Ve dnech 20. a 21. prosince 1989 se v Příbrami uskutečnilo jednání stávkových výborů havířů Čs. uranového průmyslu (ČSUP). Delegáti si vyslechli zprávu dr. Adámka (bývalého pracovníka radiotoxikologie ZÚNZ Příbram), který horníky seznámil s dokumenty o vlivu ionizujícího záření na zdraví člověka. Dr. Adámek přítomné upozornil, že ačkoliv byla fakta obsažena v dokumentech známa odborníkům již minimálně od roku 1966, před veřejností (respektive před ohroženými pracovníky) se ve utajilo. Výsledkem jednání horníků bylo: a) zvolení Jana Váchy mluvčím havířů ČSUP v otázkách sociálního zabezpečení (kontakt: Tachov, tel. 0184 2225), b) založení nezávislé vyšetřovací komise, která shromáždí materiály o rozsáhlém porušování zákonosti v ČSUP. Tyto materiály budou předány řádné parlamentní komisi, jejíž založení se připravuje.

• PRAHA. V Programovém prohlášení Křesťansko - demokratické strany mj. čteme: KDS chce být stranou otevřenou všem křesťanům. Nezastíráme si rozdíly mezi církvemi, nechceme je bagatelizovat. Při pohledu na národní minulost se chceme zbavit čerňobílých hodnocení. Hlavním posláním politiky a politiků je služba, a to služba v přesně vymezeném rámci veřejného pověření. Prvotní důraz klademe na svobodu a dostatečný prostor pro jednotlivé lidské osoby i pro přirozená společenství. Chceme stále zdůrazňovat, že lidská osoba je nejdůležitější. Stát je k tomu, aby hájil prostor pro člověka a jeho přirozený svět. KDS bude věnovat zvláštní pozornost právu každého občana vyznávat takový světový názor, který je v souladu s jeho svědomím. Za reálné východisko pro změnu směru naší ekonomiky pokládáme vícektorovou ekonomiku, ve které by sektoru soukromému, družstevnímu a státnímu byla zaručena rovnoprávnost. Uznáváme, že svět přírody je toliko propůjčený a nesmí být zneužíván. Morální zdraví společnosti chceme obnovovat tím, že do jejího života budeme vnášet křesťanské hodnoty: lásku, odpuštění, soucit, sebeobětování, mravní opravdovost. Respektujeme práva národů a národnostních menšin, včetně dosud neuznávaných práv židů a Romů. Je potřeba rozvíjet a podpořit zejména moravskou a slezskou kulturní autonomii, která byla tak dlouho přehlížena a přece odolala všem pokusům o likvidaci. Mír je nedělitelný. Svobodný život uvnitř států je nezbytnou podmínkou jejich dobrých vzájemných vztahů. (Praha, prosinec 1989)

• KLADNO. Jedenáct zásadních požadavků vzneslo OF Kamenouhelných dolů Kladno jako podklad pro jednání zástupců OF okresu s vedením ONV. Ve svém prohlášení vyslovilo OF nedůvěru ONV i MěNV v Kladně a činí je odpovědnými za devastaci příměstských lesů, bezkonceptnost řešení kladenských sídlišť, znečištění ovzduší, vody a půdy i za vážnou situaci zdravotního stavu obyvatelstva, zejména dětí. Městské OF (mluvčí p. Rys) prosadilo na jednání s okresními orgány rozhodnutí, aby do 29.12. byla budova OV KSČ (Kokos) předána potřebám zdravotnictví; do stejného termínu budou odstraněny všechny symboly dosavadní moci v Kladně. Dalšími výsledky jednání jsou návrhy na přejmenování některých ulic a náměstí a návrhy nových kandidátů do zastupitelských orgánů. (L.Jakl)

• OPRAVA. V Informačním servisu č.23 jsme uvedli nepřesný kontakt na Vojenské fórum. Správně je: Tábor (posádka DÚ), VÚ 5648/1K Drhovice, p. Dražice, 391 31, npor. Kolář nebo por. Vinklárěk a dále VÚ 3255 Praha, kpt. Josef Soukup, soukromý telefon 330 402 94.

• NVÚ OSTROV NAD OHŘÍ. Dne 27.12. navštívila Nápravně výchovný ústav v Ostrově nad Ohří komise ČNR k prošetření poměrů v tomto NVÚ, které se zabývala novými požadavky vězňů. Od 23.12., kdy byly vzneseny požadavky odsouzených, které byly v podstatě totožné s požadavky vězňů jiných věznic, se situace přiostrčila, a to z toho důvodu, že nebyly splněny zejména požadavky kádrových změn ve vedení NVÚ. Odsouzení vznesli na adresu vedení NVÚ a jednotlivých příslušníků SNV vážná obvinění, týkající se zejména trestné činnosti páchané příslušníky ústavu, skartace důležitých dokumentů, užívání fyzického násilí a týrání odsouzených, skladování blíže neurčených jedů v prostorách ústavu a zvláštních okolností úmrtí některých odsouzených. Vězni vyslovili další požadavky spojené s pracovními normami, stravovacími dávkami, zákazem vstupu ozbrojených složek do obytné části ústavu (zdůvodněným snahou o vyhnutí se konfrontaci) aj. Komise upozorňuje na vážnost situace v tomto NVÚ a doporučuje ministerstvu spravedlnosti urychlené přešetření požadavků odsouzených (VIA, 14 hod.)

ROZHOVOR SE STANISLAVEM DEVÁTÝM

Stando, byl jsi 3 měsíce v ilegilitě, mnoho lidí si myslí, že ses ještě nevrátil. Mohl bys říci, kde jsi vlastně byl?

- Už jsem o tom mluvil v rozhovoru pro Svobodné slovo. Byl jsem v Polsku ve Wroclavi, kde mi poskytli azyl mí přátelé z Pol.-čs.solidarity. Velice dobře mě tam přijali. Přešel jsem do Polska ilegálně přes hory. Nechal jsem si narůst plnovous a nosil jsem konspirační brýle. Stejně jsem vycházel velmi málo, pouze v noci. Prvních 14 dní jsem strávil intenzivním učením polštiny. Pak jsem překládal příspěvky pro mezinárodní seminář "Střední Evropa", který byl zaměřený na čs.kulturu. Probíhal ve Wroclavi 3.- 5.11., nemohl jsem se ho samozřejmě zúčastnit. Pak jsem dostal zprávu, že čs. policie ví, kde jsem, a chystá můj únos. Vystřídal jsem 4 byty, poslední měsíc jsem nebyl vůbec venku. V TV a rozhlasu jsem sledoval revoluční události ve vlasti.

Neměl jsi chuť vrátit se okamžitě, když jsi to viděl?

- Moc jsem chtěl. Poprvé se to nějak špatně domluvilo a na hranici mě nikdo nečekal. Poláci mě nechtěli pustit samotného, abych se někde "neztratil", podřídil jsem se jim. Potom se to odložilo, protože byl zaznamenán pohyb polské policie. Pak to zkomplikoval sněh, je dosti obtížné jít přes hory závějemí a hlavně jsme měli obavy kvůli stopám. Nakonec jsme zvolili nejkratší přechod mezi Broumovem a Novou Rudou. Kluci ve Zlíně mě čekali, ale mám prostě 3 týdny zpoždění, to je velká škoda.

Když jsi přijel 10.12. do Prahy, jak to tady na tebe působilo?

- Byl jsem v šoku. To jsem si nedovedl představit. Člověk to musí vidět na místě. Dojem z televizní obrazovky je úplně jiný.

Ty jsi přišel po třech týdnech revoluce, lidé si za tu dobu našli své místo, bylo mnoho práce, nebyl vlastně čas pořádně tě uvítat. Jak jsi to pociťoval?

- Nebylo to tak důležité, viděl jsem, že v Praze se věci hýbají správným směrem. Není rozhodující, že jsem tady nefiguroval. Rozhodl jsem se pracovat ve Zlíně, je potřeba aby to fungovalo i v regionech.

Jak vypadal Zlín, když jsi přijel?

- Byla tu skvělá nálada, všechno vylepené jako v Praze. Zrovna se rozhodovalo o změnách na ONV a MNV, já jsem do toho vpadl rovnýma nohama. Hned jsem se účastnil jednání. Pořádala se manifestace na podporu požadavku odstoupení zkompromitovaných funkcionářů. Lidé mě přivítali takovým způsobem, že jsem málem spadl s tribuny. Hrozně mě to dojalo. Teď se podílím na práci zlínského OF, strašně mě to baví. Úběžníkem našeho snažení jsou samozřejmě svobodné volby. Bude však problém najít lidi, kteří mají schopnosti a zároveň charakter. Lidé si musí volit poslance, ke kterým mají důvěru.

A o poslaneckém mandátu neuvažuješ? Už nadšené přivítání, kterého se ti ve Zlíně dostalo, nasvědčuje, že budeš pravděpodobně někým navržen...

- Je to velká odpovědnost. Mně se do politiky moc nechce. Jsem jiného rážení - nejsem politik, nemám rád kompromisy...

Možná právě proto bys mohl do ní zanést nový duch. Myslím, že takových zásadových lidí, jako jsi ty, je právě potřeba.

- Zatím jsem rozhodl nikam nekandidovat. Každopádně o tom v současné době neuvažuji. Jaké máš tedy plány do budoucna?

- Co se týče mého soukromí, je nejvyšší čas, abych změnil způsob života. Bude-li mi přát štěstí, třeba budu mít ještě rodinu. Také si chci doplnit vzdělání. Zajímá mě právo. Mám v tom trochu praxi z práce v Chartě, Vonsu a Iniciativě sociální obrany. Teď je snad šance, možná bych se mohl stát právníkem. Ve Zlíně rozjždíme Nezávislé kulturní středisko, chceme, aby mělo profesionální úroveň, a tak bych chtěl i pro to něco udělat. (připravila Eliška Meissnerová)

DOPISY REDAKCI

My, důchodci, kteří bydlíme v domově s pečovatelskou službou, sledujeme nynější situaci v našem státě, která se utvořila po 17.listopadu. Chtěli bychom vyslovit poděkování všem našim statečným dětem, které se postavily za naši svobodu, všem studentům, hercům a ostatním lidem, kteří to myslí dobře. Dáváme hlas za zvolení prezidenta - zatím dočasného -, ale rádi bychom byli, kdyby se ujal vlády na celé prezidentské období. Tím mužem je pan Václav Havel.

(Městec Králové, 68 podpisů)

*

Jako nestraník navrhuji a přeji si, aby Střední skupina sovětských vojsk si sbalila svých pět švestek, namazala si nohy zaječím sádlem, udělala čelem vzad a pokud možno pěšky kroužila zmizet do SSSR, a to sviňským krokem. žádám, aby svoji výstroj zde zanechali ku sešrotování a tepelnému zpracování v našich hutích. Nahoře at' nám dodají méně rud a ostatních surovin.

Úspora se objeví u nich i u nás k obapolnému užitku, nehleď na úsporu pohonných hmot a opotřebování dopravních prostředků včetně silničního a železničního svršku a o mírovém efektu vůbec nemluvě. Ostatně každý školák dnes už ví, že tzv. úsilí o mír nebylo ničím jiným než zastíráním intenzivní přípravy válečných akcí, které komunistům naštěstí už nevycházejí. Odsun sovětských armád pěšky mohou pak nazvat mírovým pochodem zpět do své vlasti, aby jednou také mluvili a jednali podle leninských zásad o pravdomluvnosti, jestli na ony zásady za 72 roků lhaní a předstírání zcela nezapoměli.

Studentům, Občanskému fóru a všem iniciativním pracovníkům přeju hodně zdraví. Toho posledního ve svých 70 letech mám už pomálu. Jsem rád, že jsem se jejich úsilím přece jen dožil změny k dobrému. 151,30 Kčs, t.j. 10% ze svého důchodu složil jsem dne 25.11. skupině studentů k večeru na stanici metra při výstupu eskalátorů na Mústku studentovi, který měl před sebou na prsou zavěšenou velkou krabici z poloviny naplněnou papírovými bankovkami. Bránili se, že od důchodce víc než desetikorunu nevezmou. Argumentoval jsem

než aby po mně komunisti nedědili, a k tomu že studenti budou mít v mých citech nejvyšší zásluhy. Jinak mojí dědičkou je moje sedmišletá fenka - bílá trpasličí pudlička Mišulka - a na tu je mnou pamatováno.

Komunisty a fašisty nemám rád, protože mě obojí protáhli kriminálem, co neukradli, to zničili a způsobili, že nikomu moje práce nebyla k užítu. Pro oboje hledal jsem v naučných slovnících přílehavě výstižnou nadávku, leč každá z nich byla pro ně spíše pochvalou. A tak je nazývám zrůdami. Od roku 1938 jsem v odboji proti zrůdným oběma systémům a tvrdím, že jejich činnost je užitečná snad jen jim samým.

Takové je mé životní krédo pro fašismus, který povstal z bolševismu. První zabili 40 miliónů nevinných lidí. Bolševici zmrzačili a dosud mrzačí jeden a půl miliardy lidí psychicky i fyzicky. Máte tedy oč usilovat, vy mladí i vy důchodci, kteří dožíváte.

Pavel Vejnar, Na Letné, 15. prosince 1989

P.S. Na svém náhrobku bych si přál jako nekrolog vyznání:

- "Bolševici, vás dějiny smetou."

JAK ZABÍT HORNÍKA

I.

Zhruba před dvěma lety se skupina havířů z Uranových dolů západní Čechy /UDZČ se sídlem v Zadním Chodově/ obrátila na redakci Rudého práva se žádostí o pomoc. V dopise popisovali ošesné zkušenosti: zneužívání pravomoci vedoucími pracovníky, vědomé poškozování zdraví dělníků, zastrašování a šikanování kritizujících a mnoho dalšího. Zmiňovali se i o tom, že už vyčerpali veškeré možnosti nápravy běžnými prostředky. Všechny jejich stížnosti a informace totiž vedení dolu buď ignorovalo, nebo je dokonce zneužívalo k falzifikacím skutečností. Kritické připomínky měly často za následek i finanční a pracovní posuh autorů: odebrání prémie, převedení na horší práci a podobně.

13.května 1987 přijeli do Tachova tři redaktori RP. V salóнку restaurace Ve světcích poběhla pětihodinová schůzka. Po dramatické a velmi bouřlivé debatě se dohodl následující postup: novináři si z mnoha probíraných témat vyberou dvě-tři nejpalčivější, zpracují je a dají horníkům zlektorovat. Při práci na článku využijí dokumenty a důkazní materiály, které jim jejich hostitelé nabízel. Ze strany tisku padl i slib, že nikdo z účastníků besedy nebude jmenován. V situaci, kdy se na Tachovsku otevřeně mluví o jisté části vedení UDZČ jako o "mafii" a kdy někteří dělníci aktivisté zažili dokonce vyhrůžky fyzickou likvidací, je přání zůstat v anonymitě zcela pochopitelné.

Ani jeden slib nebyl dodržen. Bezprostředně po setkání s horníky byli žurnalisté z RP pozváni na OV KSČ v Tachově. Zde se zřejmě dohodly hlavní rysy budoucího "publikačního kompromisu". Vzhledem k politickému nátlaku lze předpokládat zainteresovanost vyšších složek. Do hry se vložilo vedení UDZČ, které stížnosti horníků paušálně odmítlo jako "ničím nepodložená obvinění" a "nafouklou bublinu". Výsledný článek ("Kdy se ztrácí důvěra", RP 25.7.1987) dal jednoznačně za pravdu tomuto stanovisku a prezentoval ho navíc jako názor "celé havířské obce". Svědectví havířů ze schůzky Ve světcích bylo otištěno ve značně zkarikované podobě a mimo kontext. Tolik jsem se aspoň dověděl, když jsem se přijel do Tachova na vlastní oči přesvědčit, jak situace vypadá doopravdy.

"No, udělali z nás blbce. Všechno překroutili. Podle toho článku vypadáme jak hospodští povaleči, kteří chtějí z podniku vyrazit neoprávněný odškodnění. Že nám nejde o nic jiného než o peníze. Každýmu tady je jasný, že tímhle svinstvím někoho

kryjou. Ale ty věci se stejně nedají natrvalo zatajit. My viníme organizaci a její odpovědný pracovníky z vědomého a úmyslného poškozování zdraví a je nás tolik, že se to už nedá jednoduše hodit pod stůl nebo nějak zaretušovat."

II.

Mezi zásadní činitele s jednoznačně škodlivým vlivem na lidské zdraví patří v uranových dolech samozřejmě radiace. Za ní pak následují hluk a vibrace při práci s důlními mechanismy. V rámci snahy o zlepšení pracovních podmínek a o zvýšení bezpečnosti práce byla proto postupem doby zavedena řada předpisů, které mají škodlivost těchto faktorů udržovat v jakž takž přijatelných mezích. Jedním z nejdůležitějších je Zákon o zdraví lidu z roku 1966. Za ním pak následují vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČSSR z let 1966-67 (č.32, 33 a 45). Tyto dokumenty diktují organizaci spoustu podmínek a omezení, které je povinna dodržet, aby své zaměstnance nevystavovala neúnosnému riziku a ohrožení.

S hlukem a vibracemi se bojuje především striktně stanovenou délkou vrtací doby (tj.přestávkami v práci), zákazem používání nevyhovujících mechanismů (příčemž o vhodnosti či nevhodnosti stroje rozhoduje hlavní hygienik ČSR) a nutnými ochrannými pomůckami. Nadto je vyhlášen trend ustupovat od namáhavé a zdraví škodlivé ruční ražby k ražbě mechanizované.

Nebezpečí vysoké koncentrace KPE (tj.rozpadných produktů radonu) je drženo na uzdě pravidelným dozimetrickým měřením a dobrým ovětráváním dolu. KPE se měří v megaelektrovoltech a povolená hodnota na směnu a na pracovníka je v ročním průměru 3,2 MeV. Denní příjmy horníků se zaznamenávají do jejich osobních profesiogramů. Předávkovaný pracovník či kolektiv musí být automaticky přeřazen na pracoviště, kde je emance minimální nebo nulová.

Na plnění těchto a mnohých jiných nařízení má dohlížet třístupňová kontrola stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zavedená usnesením předsednictva vlády ČSSR z roku 1980. Pokud organizace nedodrží předpisy k ochraně zdraví, odpovídá pracovníkovi za případnou utrpěnou škodu.

Tolik velmi zjednodušeně podaná teorie.

Situace v UDZČ byla ještě v roce 1988 taková, že nejenže tuto teorii vedení vůbec nebralo na vědomí, ale s příslušnými předpisy pracovníky nikdo ani nee a ne n á m i l. Hygienická nařízení nikdy nebyla součástí žádného školení ani instruktáží o bezpečnosti práce. Dělníci se s nimi seznamovali náhodně

jeden od druhého a ještě v současné době si musí poučené skupinky vymáhat dodržování předpisů takřka konspirativní cestou. Proč? Důvodů je několik a všechny samozřejmě souvisejí s plněním plánu. Napružené normy prostě nedovolují žádné "úlevy". Zcela jednoznačné je to u nařízených přestávek a omezení pracovní doby, které mají dělníka chránit před nadměrným přetížením organismu. Velká většina těchto omezení nebyla koncernovým podnikem realizována, a pokud ano, pak naprosto kuriózním způsobem. Příklad za všechny - snížení výkonových norem pro práce ve II.-IV. mikroklimatickém pásu:

"Před pár lety nám na určitéch pracovištích podstatně snížili normy. Nikdo neřek proč. No, my nevěděli, že je to kvůli snížení namáhavosti, abysme si mohli dýl odpočinout nebo i na chvíli odejít. Tak jsme dál makali furt, stejně to - aspoň při ražbách dlouhých děl - bylo nutný. Začali jsme brát velké vejplaty, a tak nám ty normy po čase zase zvedli."

To, co mělo sloužit zdraví lidí, se tedy v rukách šéfů UDZČ zvrtilo v pravý opak. Místo limitních 4-6 hodin trávili horníci v extrémních podmínkách ještě víc času než před uvedením předpisu v život. Ano, brali za to peníze a důl, citujme s Rudým právem, "není cukrárna". Možná však stačilo vysvětlit jim smysl celé akce a popsat eventuální následky dlouhodobého přetěžování organismu. Takhle se o nich dovídají příliš pozdě - většinou až v invalidním důchodu.

Hlavním zdrojem hluku a vibrací jsou vrtací kladiva. Ochranné postupy při vrtání jsou vypracovány a platí od roku 1966. Koncernový ředitel UDZČ sice jejich realizaci na pracovištích svého podniku nařídil, ale až příkazem č.2 z roku 1987. Řeklo by se: pozdě, ale přece. Bohužel je tento o dvě desítky let zpožděný pokus o nápravu prakticky negován dalšími body příkazu. Ředitel si v něm totiž osvojuje právo povolovat stroje zakázané hlavním hygienikem (což souvisí s muzeálním vybavením dolů) a naprosto svévolně prodlužuje vrtací lhůtu ze 100 na 360 minut. Tedy: nejenže jsou dál používány stroje mnohonásobně převyšující hranice zdravotní škodlivosti, ale byla zvednuta i časová hranice jejich obsluhy.

"V podzemí existuje razicí plošina zvaná 'Alimak'. Funguje v podstatě na principu stavebního výtahu. Dva chlapi na Alimaku vyjedou nahoru k čelbě - někdy je to až 200 metrů vysoko -, rozloží celou kovovou plošinu, vemou dvě kladiva PT-36 a v téměř uzavřeném prostoru vrtají - u nás na dole Vítkov II. tak v průměru pět hodin. Pět-třicetšestky by se už dávno neměly používat, jsou strašně nad normou. V tomhle případě je práce s nima o to horší, že kovová plošina přenáší vibrace na celý organismus. Bez mála 99% razičů vertikálních děl tak odchází s těžce poškozenou páteří a poškozenými nohama. A nemají nárok na přiznání profesionálního původu onemocnění. Ale už se nikdo nemíní zabývat."

"Pokud člověk může, je to dobrý. Pokud nemůže, jako v mém případě, když jsem dostal nemoc z povolání a vyřadili mě, tak mi nepodali ani ruku za těch sedmáct let. Když je člověk nepotřebnej, tak do vás kopnou jako do hadrového panáka. Nepotřebnej člověk je nula."

Největší starostí direkce je, aby všechno sedělo papírově. Výkazy a přehledy jsou důležitější než realita, která se od vykonstruovaného ideálu odchyluje čím dál víc. Pro nás v danou chvíli není podstatné, nakolik je toto falšování skutečnosti vyvoláno úlakem nesplnitelných směrnic "shora",

ale zajímá nás spíš nevyhnutelný proces, který za určitých podmínek i dobře míněné věci pervertuje v jejich zápor.

Na počátku 80.let nařídil hlavní hygienik omezování ruční práce ve prospěch mechanizace. UDZČ tomuto trendu nemohly vyhovět. Alespoň v terénu ne, protože na papíře to šlo snadno: do úkolových listů jednotlivých part se prostě určité ražby začaly zaznamenávat jako mechanizované, i když byly dál prováděny ručně. Fikce, která tím vznikla - touž zdánlivě zlepšení pracovních podmínek -, se ovšem vzápětí velmi nepapírově odrazila v podzemí. Vzhledem k tomu, že podle výkazů havíři nemusí pracovat nějak moc namáhavě (mají přece "mechanizaci"!), byly jim zkráceny hygienické normy pro přerušovanou práci a kolektivům sníženy mzdy, protože pro mechanizovanou ražbu se používá jiný tarif. Největší výhoda celé "mechanizace" však horníky teprve čekala. Na samém konci.

"Jednou při vejplatě jsem zjistil, že mně v profesioqramu píšou vrtání na mechanickéjch sloupech VS-1. Přitom já jsem vždycky, předtím i potom, dělal výhradně s ručníma mašinama. Všim jsem si toho náhodou, a protože mě to krátilo na penězích, vystoupil jsem kvůli tomu jednou na schůzi ROH. Nějakej inženýr pak vysvětloval, že nám to takhle psát musej, že o nic nejde, že to není naše starost. Peníze vyřešili tak, že občas někomu připsali nějakou tu normohodinu navíc, aby se to vyrovnalo. Pravej důvod jsem samozřejmě netušil. Až když jsem šel do invalidního důchodu, tak mi nepřiznali nemoc z povolání, protože mám v papírech psanou práci na mechanizaci, kde jsem byl odloučen od vibrací. Takže prej jsem si tu páteř musel rozhasit asi někde na fotbale."

Padla tady zmínka o nutnosti téměř konspirativních metod boje dělníků za právo na bezpečnou práci. Vzhledem k předmětu, o který jde, by se to leckomu mohlo zdát absurdní. Máme přece odbory...

"Když Honza Vácha nastoupil k nám na III.šachtu, tak nám dones opsaný dvě vyhlášky hlavního hygienika. Týkaly se práce s RVS-22, to je ta ruční vrtací souprava, a s vrtacím kladivem, kterému se říká 'teleskop'. My to pověšili na nástěnku a četla to spousta lidí. Reakce vedení byla taková, že to strhli z nástěnky a předseda ZV ROH podal na Honzu stížnost, že zneužívá odborovou nástěnku k provokacím. Takhle to dělaj, prostě oblbujou lidi dál. A kdo by se chtěl ozvat, toho hned šoupnou třeba do pomocného provozu, kde má za šichtu o dvě stovky miň. Jim to vyhovuje, aby lidi o ničem nevěděli, o povinnostech organizace, takže když někdo začne šítit osvětu mezi havířema, je jim nepohodlněj."

Závěrem této části nezbyvá než konstatovat: dodržování hygienických norem a bezpečnostních předpisů by v UDZČ způsobilo pokles těžby možná až na 20% současného objemu. Proto se jejich existence ignoruje a obchází. Technická vybavenost naprosto neodpovídá zdravotním limitům, ale díky systému výjimek a falzifikací mechanismy běží dál. (To mimochodem není problém pouze UDZČ. Výnosem hygienika byla v roce 1981 zakázána práce se sbíječkou S-9-3, široce používanou na Ostravsku. Zákaz není možné dodržet, protože nejsme schopni zdravotně závadný stroj nahradit modernější technikou. V roce 1984 se tedy našel kompromis: velmi ostré limity vrtací doby. Podle nich by měl horník s "devět-trojkou" vrtat souvisle nejvýš 4 minuty, pak mít desetiminutovou přestávku a celková doba práce se strojem by neměla přesáhnout 40 minut za směnu. Ostravským havířům zřejmě

teno fakt nikdo neprozradil, takže se sbíječkou dál pracují bez přerušení 6-8 hodin denně. - Ale zpět do Tachova.)

"Vzhledem k současnýmu stavu naší vědy a techniky nelze jinej způsob práce volit, respektive šel by, třeba co se týká těch vibrací, ale musela by být nasazena mechanizace. To by se ale těch posledních dvacet let nesmělo ve vedení uranového průmyslu tolik chlastat a museli by se tam zabývat otázkama, jak chránit zdraví lidí. Musel by někdo chít tu mechanizaci skutečně nasadit - a ne ji jen papírově vykákat. Celá technologie by se musela předělat. Ale voni nás do toho radši pošlou tak, jak to je. Copak je zajímavá, že nám to poškozuje zdraví...?"

Vina se samozřejmě nedá svádět pouze na rozbujelý alkoholismus řídících složek, ale není od věci vzpomenout zde i jistou tragikomickou historku. Zpráva stranické komise:

Dne 17.8.1987 se na šachtu Vítkov II neočekávaně v době své dovolené dostal hlavní inženýr dolu, s.Zuckermann. Mimo skutečnost močícího pracovníka z okna administrativní budovy konstatoval, že všichni pracovníci geologického a měřičského oddělení (a s nimi někteří další) jsou značně podnapilí. Než se mu podařilo zajistit dechovou zkoušku, téměř všichni technicko-hospodářští pracovníci se rozprchli. Někteří i mimo závod.

III.

Problému radiace je nutné věnovat samostatnou kapitolu. Jak již bylo řečeno, sleduje se nahromadění rozpadných produktů radonu pravidelnými odběry důlního ovzduší. Hodnota odběrů se zaznamenává do revírní knihy a do osobních karet horníků. Zjistí-li pracovník dozimetrické služby (odbor bezpečnosti a hygieny práce - OBHP), že vyzařování překračuje maximálně povolenou mez (20MeV - od této hranice je možno v oblasti pracovat jen krátkodobě a pouze v kyslíkovém přístroji), má povinnost dílo zastavit. Práce může pokračovat až po účinném ovětrání prostoru, které emanci sníží na předpisovou hranici. Pracovník s tzv. prošlou expozicí dobou, to jest ten, který byl v ročním průměru zasažen větším příjmem než 3,5 meva na směnu, je "nulován" převedením do bezpečných provozů na povrchu.

Takhle nějak by to mělo vypadat. Horníci UDŽČ však během let nashromáždili spoustu důkazů o tom, že byli často a zcela vědomě posíláni na dlouhodobou práci do míst, kde emanace překračovala povolenou normu třeba i stonásobně. Dělo se to opět "v zájmu plnění plánu" a zásadní roli v této hře sehráli měřičští technici OBHP, kteří v obavě o prémii a zcela jistě po dohodě s vedením falšovali výsledky dozimetrických zkoušek. Do poloviny 80. let o tom nikdo z havířů neměl tušení. V lednu 1985 se stala příhoda, která dala věci do pohybu.

Na díle vedeném předákem Drabešem měřili pracovníci Ústavu hygieny práce z Mariánských Lázní hluchost používaného nakladače. Jednomu z nich se náhle udělalo nevolno. Lidé z ÚHP na to konto odebrali vzorky ovzduší, zjistili několikanásobné překročení normy a dílo bylo zastaveno. Po týdenní výluce pracoviště zpřístupnil důlní měřič s tím, že všechno je už v pořádku. Havíři po sfárání shledali stav nezměněný. Žádali novou zkoušku a taky to, aby je někdo z techniků naučil zacházet s měřicím přístrojem. Po týdnu hádek a sporů (na díle se ale samozřejmě pracovalo) přišli znovu dozimetři z hygieny a zjistili totéž, co poprvé. Mezi horníky to začalo vřít. Na výrobních poradách se nediskutovalo prakticky o ničem jiném než o zarážejících rozdílech mezi podnikovým

a "nezávislým" měřením. Pracovníci ÚHP vytušili, že na šachtě něco není v pořádku a provedli tam řadu kontrolních odběrů. Na jejich základě bylo pak zastaveno mnoho dosud "nezávadných" pracovišť. Opakovala se přitom stále táž modelová situace: vždy po pár dnech výluky a po "zlepšení podmínek" nařídili měřiči OBHP pokračovat v práci. Přivolaná kontrola z Mariánských Lázní však téměř každé takto "zlepšené" dílo opět zastavovala. Vedení dolu nakonec vše vyřešilo lží a ostrým postihem stěžovatelů. Příkladem je osud kolektivu Ivana Dranka.

Na díle předáka Dranka se během měsíce třikrát vystřídali měřiči podniku a měřiči hygieny. Zatímco první ani jednou neshledali závad, druhí pokaždé naměřili 40 (čtyřicet!) meva a zastavili práci. Dranko z pochopitelné nedůvěry pak další pobyt své party na ohroženém pracovišti odvozoval od schválení jeho stavu lidmi z ÚHP. Byl za to zbaven místa předáka a jeho parta rozpuštěna. V dokladech o dozimetrickém měření se uvedlo, že rozdíly v naměřených hodnotách byly způsobeny nekázní pracovního kolektivu a že šlo o krátkodobé výchyly. V osobních kartách zasažených dělníků stojí, že v extrémních podmínkách pobývali maximálně dvě hodiny.

"Jo, hlavně aby měli pořádek v papírech. Kdysi, to jsem byl ještě mladej kluk, jsme dělali v přetlakové komoře v jedenáctém patře. Byla tam kvalitní žila, větrání veškerý žádný. Strávil jsem tam asi šestnáct směn, nikoho z nás nenapadlo, že by mohlo jít o pracoviště se zvýšenou mírou ohrožení. Poslední šichtu přišel dozimetr, vzal vzorek a ručička vylítla nadoraz. Říká mi - no to je průser, vy tady máte aspoň 800 meva. Hele, já ti napíšu jenom 300. - Dneska vím, že mi do dokumentace napsali 360MeV a dál si k tomu vymysleli takový záměry, aby mi vyšel průměr 27 meva. A i tenhle falešnej průměr stačil na to, abych jako předávkovaný nesměl dva a půl roku pracovat na podobných pracovištích."

"Vedení si hlídá, aby člověk neměl víc, než je roční přípustná dávka. Když byl někdo třeba předávkovaný po dobu dvou-tří měsíců, tak ho převedli jinam, aby nepřekročili průměr. Ale pokud to byli chlapi, na kterých záležely výkony, tak se celý převedení odehrálo pouze na papíře. Parta měla víc pracovišť a ten horník se prostě psal tam, kde bylo naměřeno nejmenší. A to samý je s nulováním. Asi tak do roku 1970 se předávkovaný chlapi nulovali na povrchu. Ted' už se to jenom píše. A ty výjimky, co pošlou nahoru doopravdy, to mají snad ještě horší než my. Pracují tam na drčení rudy, to se strašně práší, polykaj ten uranovej prach, dejchaj... Ale jsou na povrchu, a všechno je teda v pořádku."

V souvislosti s radiací je zajímavé sledovat kastovní dělb, která v UDŽČ panuje. Určité sortě lidí zřejmě podle názoru direkce nebezpečí nehrozí, zatímco druhou je třeba za stejných podmínek pečlivě chránit.

"Poslali nás na třináct let opuštěný dílo, našli tam obrovský ložisko. Průběžně měřili koncentraci, a furt to bylo podle nich v normě. Když jsme skončili, tak po nás přišli baňaři (tj. báňská záchranná služba) a všechno, co po nás zůstalo, odklízeli v aparátech. My jsme tam tři roky dělali ve sto padesáti meva! Fárali jsme v normálních modrákách. Na šatně tekla i v zimě jenom studená voda. Druhej den jsme přišli na směnu a modráky byly ještě mokré, do těch jsme se museli obléct. V osmdesátém čtvrtém se aspoň tohle změnilo, protože jsme se už bouřili. V osmdesátém prvním jsem měl úraz. Dělal jsem na

komínu, spadla na mě osmdesátikilová deka a zlomila mně krční obratel."

"Když jsem v Šulanově partě dělal na bloku 8. patra, tak jsme pořád po dozimetrech chtěli prověřeni podmínky díla. Oni chodili a měřili si to někde daleko od míst, kde jsme dělali. Tak předák řek, ať měřej tam, kde skutečně pracujem. Na to mu měřič řek, že bude měřit, kde chce, že už má svoje místa. Pak se osmý patro likvidovalo a báňská záchranná při práci používala kyslíkový aparát. A protože bylo málo lidí, chodili baňáři pomáhat chlapi z pomocných provozů. Ale ti už žádný aparát neměli. Na výrobní poradě jsme vystoupili s tím, že by havíři měli být instruováni, jak se to měření provádí. Slíbili, že nás to naučej. Ale už na příští poradě to vzali zpátky: prej je to moc složitý, takže nám s tím nebudou zatěžovat hlavu."

Ovětrávací systém na šachtách UDZČ, s jejichž pracovníky jsem mluvil (tzn. Vítkov II, Dyleň a III.důl), je v dezolátním stavu. Větry jsou rozváděny na příliš velkou plochu, tahy jsou staré a poruchové. Všechno ještě zhoršuje nadekretovaná nutnost úspor elektrické energie, kdy jsou často vypínány ventilátory právě v době pracovní špičky. S tím vším by se přirozeně dalo něco podniknout, nějak daný stav zlepšit, ale vedení Uranových dolů západní Čechy zřejmě nemá zájem. Ono už problém vyřešilo po svém a velmi lacino: jsou-li horníci jistého díla vystaveni už moc dlouho velkým dávkám meva a dožadují-li se úporně kontrolních odběrů, přiškrtní se ověřovací systém někde jinde v jejich prospěch. Pokud ti, kteří tímto přiškrtnutím utrpí, nezvednou hlas, mají smůlu. Když ano, ubere se zase někomu jinému. Výsledky této aliance lži, arogance a neschopnosti jsou katastrofální. Rozsah článku bohužel nedovoluje podrobnější rozbor, takže zůstává na čtenáři, aby si za náznakem dosadil odpovídající realitu: dokonalou zdravotní likvidaci, invalidní důchod ve čtyřiceti nebo i ve třiceti letech, trvalé poškození. Nic z toho nebylo nevyhnutelné.

V současné době leží u okresního soudu v Tachově 76 pIV.

"Šli jsme pod zem s vědomím, že si zdraví zkažíme. Ale aby nám ho ničili ještě víc, než je nutný, a ještě nám to zatajovali, to je trochu moc, ne? Je mi dvaatřicet, jsem v invalidním důchodu a už tři roky se s ním soudím. Všechno to maj naservírovány, jenomže není žádný doktor, který by se pod to podepsal..."odání havířů z UDZČ. Někteří z nich mají přiznanou nemoc z povolání stanovenou obecnou odpovědností. Podavatelé však, jak naznačuje i tato zpráva, mají důkazy o odpovědnosti výlučné, tj. o zavinění organizací. To trochu mění situaci, ať už ve výši odškodného, nebo v případných důsledcích pro kompetentní osoby. Proto ten tvrdý boj, do něhož se na straně dosavadních vítězů zamíchalo i Rudé právo. Avšak v tomto boji vůbec nejde především o peníze. Ze strany žalovatelů je to v prvním plánu zápas proti pojetí člověka jako jakési volně vykořisťovatelné hmoty, kterou lze po použití štitivě odložit mezi odpady.

Na závěr snad už jen toto:

Z dobrovolného riskování za odměnu se v UDZČ stal nátlakový systém vymáhající práci v rozporu s bezpečnostními předpisy. Uranové doly dnes plní plán jen za cenu vážného poškození zdraví havířů, před kterými tento fakt navíc tají. Díky neorganizovanosti a téměř nulovému právnímu vědomí většiny dělníků má tato protizákonná a nemravná taktika zatím úspěch. Vztah vedení k zaměstnancům a vůbec celkovou vizi ideálního pracovního procesu upřímně demonstroval bývalý hlavní inženýr dolu Vítkov II., s. Němeček, když skupině protestujících horníků řekl:

"V Příbrami jsem měl pod sebou 300 mukulů, a ti drželi hubu a makali. Zato vy byste jen kecali..."

Otázkou zůstává, nakolik je koncentrační tábor tím pravým řešením.

Ivan Lamper (červenec-září 1989)

ZBYNĚK PETRÁČEK SIONOLOGIE NA PULTĚ

V říjnu letošního roku vydala tisková agentura Orbis knihu Alfreda M. Lilienthala "Sionismus" (orig. The Zionist Connection, New York 1978). V poměrně krátké době se můžeme již podruhé seznámit s touto problematikou, tentokrát podarou ještě odpudivěji než ve smutně proslulém díle J. Šebesty "V zemi zaslíbené?". Z celé knihy vystupuje několik zřetelných rysů, jímž stojí za to věnovat pozornost.

Politická demagogie

Čtenáři jsou velice konfuzním způsobem předkládána jednostranná, často protichůdná fakta a polopravdy, někdy i vyslovené lži. Např. na s. 52 se dočteme o "tlaku, který USA vyvinuly, aby donutily ostatní členy OSN odsouhlasit text

rezoluce o rozdělení Palestiny" - bylo to zřejmě poprvé, kdy socialistické státy (tehdejší členové OSN) podlehly nátlaku USA, protože, jak známo, hlasovaly pro a nikdy se s tím netajily. To roku 1967 byl již Sovětský svaz opatrnější, neboť "v souladu s rezolucí OSN č. 242 a pod dojmem rostoucích protestů svých arabských přátel byl v povolování židovské emigrace opatrnější" (s. 188). Co má společného rezoluce OSN s židovskou emigrací, zůstává záhadou. Na s. 120 je Edward Kennedy vydáván za "oddaného sionistu", zatímco na s. 199 citace z deníku Herut uvádí, že "otec senátora Kennedyho nikdy nemiloval židy, a proto se naskytá otázka, jestli otec neinfikoval nějaké kapky antisemitismu do mysli svých dětí, včetně syna Johna", a Joseph Alsop, "známý zuřivý stoupenec

Izraele" na s.134 říká, že "snad s výjimkou senátora Edwarda Kennedyho nedostává žádný demokrat od židovské obce na svoji volební kampaň méně než 50 procent." V podstatě se tedy jedná o neškodné bláboly či přímo omyly. Mnohem nebezpečnější, ale i přímočařejší, tu vystupuje další charakteristika, a to:

Sympatie k terorismu

Nejedná se rozhodně o nechtěné či překladatelské nedorozumění - autor nám postupně servíruje pět případů (od atentátu po únos letadla) a ani na okamžik nás nenechává na pochybách, na čí straně barikády se nachází. Začínáme na s.102: "...hlavním cílem únosu ... bylo dopravit tyto diplomaty do Washingtonu jako rukojmí a uskutečnit tam tiskovou konferenci, kterou by svět nemohl ignorovat. Čí je to ostuda, že bylo třeba použít takového násilí, aby bylo vůbec možné sdělit světu vše o nespravedlnosti, již je vystaven palestýnský lid?" Vrcholem zvrácenosti této knihy je strana 123, kde na odstavec o atentátu na Roberta Kennedyho navazuje věta: "Zavraždění Kennedyho bohužel neodradilo ostatní politiky od podpory Izraele." Není tu naplněna skutková podstata schvalování trestného činu? Agentuře Orbis to zřejmě nevádí. Na s.180 se dočítáme o únosu (září 1973) tří sovětských židů a rakouského pohraničnicka teroristy, kteří požadovali uzavření tranzitního tábora židovského úřadu v zámku Schönau a pro sebe letadlo. "Rakouský kancléř Bruno Kreisky se dostal do popředí světové pozornosti, když vzdoroval vládám USA a Izraele a velkému tlaku světového sionismu a nakonec vyhověl požadavkům Palestinců. Reakční tisk rozpoutal celosvětovou hysterii. Nixonova vláda oznámila zásadní nesouhlas s rozhodnutím Rakouska. Ale Kreisky se nedal zastrašit a setrval na svém rozhodnutí i proti opozici ve vlastním parlamentu." Poliuk, který vyhověl teroristům do posledního puntíku, se nedal zastrašit! O pět stran dále si autor zahubuje i na křesťany: "A když byl arcibiskup řecké ortodoxní církve v Jeruzalémě Hilarion Capucci souzen a odsouzen v roce 1974 za to, že pašoval zbraně do Svatého města pro Palestince, nebyla církev schopna podniknout nic v jeho prospěch." Nevděk světem vládne. Tuto neveselou část zakončíme citátem ze s.267: "Zdá se, že USA se velmi málo nebo vůbec nepoučily z traumatu, vyvolaného unesením letadla společností TWA v Bejrútu se 45 Američany na palubě." Zdá se, že autora knihy by snad poučil jedině pohled do hlavně samopalů dotyčného teroristy.

Goebbelsovské reminiscence

Pro mladé lidi je to jen zatuchlý závan z historie, ale naši rodiče a prarodiče si dobře pamatují atmosféru, která se pojila s jazykem, zhusta používaným v recenzované knize. Nenajdeme tu sice výrazy z "Árijského boje" či "Stürmerra", ale i tak zapůsobí a dodají náležité koření. Můžeme si přečíst, jak "několik stovek britských židů hystericky ječelo..." (s.111), dozvíme se, že "ostatní noviny, které přímo nevlastní židé, mají alespoň šéfredaktory, ředitele a šéfy inzerce židovského původu..." (s.112), "rovněž v rozhlasu a televizi lze nalézt na klíčových místech židy" a že "televize je nejen plná židovských producentů, ale i mnoho komentátorů, zpravodajů a ředitelů zpravodajských programů jsou židé" (vše s.113). V souvislosti s ideologií zní dosti pochmurně věta: "Žid... je obvykle příliš zbabělý, než aby se ptal, k čemu slouží jeho hlas." Staré známé, obligátní adjektivum židobolševický je tu nahrazeno novinkou - "angložidovský tisk" (s.139). Tolik tedy k hnědým asociacím.

Nedouctví

Bez nějakého zadostiučinění, spíše jako konstatování předem očekávané skutečnosti, je třeba se zmínit o překladatelské a lektorské práci. Máme totiž před sebou typickou ukázkou nedostatečnosti mravní i profesionální. Pro ilustraci jenom několik ukázek elementárních kopanců, které by v osmé třídě neprošly. Na s.133 čteme "mimo nátlaku sionistické lobby", na s.180 "se zmocnili třech sovětských židů", novotvar "semitofil" najdeme na s.192. "Husajn se díval na ozbrojené palestince jako na hrozbu jeho suverenity..." (s.214), "sentimentální pocity... nenabízí téměř žádnou analogii..." (s.245) a celé dílo korunuje na s.258 spojení "USA... dovolili Izraeli..."

Závěrem

Když vyšla kniha poprvé, tedy roku 1978 v USA, bylo to možné chápat jako naplňování svobody názoru, jinými slovy jako střípek do mozaiky názorů jiných, v jejichž kontextu je možné ji hodnotit. V našich podmínkách, kdy za posledních 50 či kolik let nevyšla o sionismu jediná objektivní práce, nemůže být ani řeč o nějaké mozaice, ale jediné o trendu, trvajícím s větší či menší intenzitou téměř 40 let. Je to trend lži, polopравd, v nejlepším případě jednostranných stanovisek bez možnosti reakce, v horším případě skandalizace a nactiutrhání. Zejména z toho důvodu, s ohledem na nedosažitelné souvislosti a možnosti srovnání, nezbyvá než tento krátký pokus o recenzi uzavřít krátce, nejlépe jedním slovem: svinstvo.

Tento článek byl napsán v říjnu pro 4.číslo časopisu Sport, jehož vydání však předběhla revoluce. Ta sice zatím nenapravila reputaci našich vydavatelství ani zahraniční a vnitřní politiky v otázkách židů a Izraele, ale přinejmenším otevřela nové obzory. Doufáme, že článek poslouží jako pobídka ke konkrétním krokům na poli celého širokého spektra židovské historie a kultury, kterým naše společnost zatím hodně dluží, a to v duchovní i materiální sféře. Zájemcům o podrobnější informaci doporučujeme dokument Charty 77 28/89 "Tragédie židů v čs. poválečné skutečnosti" z 5.4.1989, publikovaný v 8.čísle Infochu, ročník 12 (1989). (pt)

Občanské fórum

základní školy pro nevidomé
hledá vhodnou budovu pro mateřskou školku svých
svěřenců.

Kapacita asi 50 dětí.

Typy hlase: OF, Martina Helešicová, ZŠI pro nevidomé,
Lorelánská 19, Praha 1.

LIDSKY NEJEN K LIDEM

13.ZO ČSOP Ochrana fauny vede evidenci ztracených a nalezených psů, spravuje útulek v Praze 5-Klukovicích.

Organizace pracuje bez jakékoli státní dotace - krmení, výstavba útulku, doprava a léčení zvířat je hrazeno pouze z členských příspěvků a darů přátel zvířat. Považuje-li činnost této organizace za prospěšnou,

můžete přispět

buď přímou nebo finanční pomocí.

Adresa: Ochrana fauny - 13.ZO ČSOP, Spálená 55, Praha 1,
tel.26 16 86,

číslo účtu u Čs.státní spořitelny Praha 1 je
705349-018.

(Uzávěrka č.36: 28.12., 22.37 hod.)

L E D E N

Ú N O R

BŘEZEN

D U B E N

K V Ě T E N

Č E R V E N

Č E R V E N E C

S R P E N

Z Á Ř Í

Ř Í J E N

L I S T O P A D

P R O S I N E C

REVOLVER REVUE